

Həzrət Zeynəb (s) və Ərbəin

**Həzrət Zeynəb (s) və Ərbəin
mövzuları
Rəhbərin kəlamında**

Kitabın adı:.....Həzrət Zeynəb (s) və Ərbəin
Tərcümə edən:.....Vüsal Hüseynzadə
Çap tarixi:.....2021
Çap növbəsi:.....Birinci
Tiraj:.....1000

«Издательство Полипресс»
Тверь, Комсомольский проспект, дом 19.
Тел.: (4822) 58-19-78, 500-250,

ISBN 34-30-024519-34

Mündəricat

Birinci fəsil: _____	5
Həzrət Zeynəb _____	5
Zeynəbin İmam Hüseyinin (ə) şəhadətinin nəticələrindən xəbərdar olması _____	6
Aşura hadisəsində Zeynəb qəhrəmanlığı _____	9
Həzrət Zeynəb Kərbəlanın gələcəyi barədə _____	10
İmam Hüseyinlə (ə) Zeynəb-Kübranın vidalaşması _____	11
Zeynəb şəxsiyyətinin böyüklüyü _____	16
Zeynəb-Kübranın məsuliyyət hissi _____	26
Dünya qadınlarına örnək _____	28
Cəsur əmanətdarlıq _____	30
Zeynəb-Kübranın İslamı qoruması _____	32
Daimi örnək _____	34
Zeynəb-Kübra Aşuradan sonra _____	37
Aşura hadisəsinin İmam Səccad (ə) və Zeynəb- Kübra vasitəsilə qorunması _____	39
Zeynəb-Kübra on günlüyü _____	41
Qanın xəncərə qələbə amili _____	46
Həzrət Zeynəbin tarixi çıxışı _____	47
Zeynəb-Kübranın əzəməti _____	50
İkinci fəsil: _____	52
Ərbəin _____	52
Ərbəin və ziyarət ənənəsi _____	53
Aşuranın davamı _____	58
Hüseyn (ə) hərəkətinin xatirəsi _____	61

Ərbəin günü İmam Hüseyin (ə) əzadarlığı __	66
Kərbəla ziyarətinin günbəgün rəvnəqlənməsi	68
Hüseyin (ə) sevgisinin ilk bulaqları _____	71
Hüseyin eşqinin başlanğıcı _____	72
Kərbəla mesajının yayılması _____	77
Aşuradan sonrakı ölüm sükutu _____	77
Ərbəin - qorxu mühitinin sonu _____	78
Üçüncü fəsil: _____	81
Ərbəin ziyarətnaməsinin şərhı _____	81
Qiyamın məqsəd və fəlsəfəsi _____	82
Ərbəin ziyarətnaməsinin bir hissəsinin şərhı	85
İmam Hüseyin (ə) hərəkətinin xülasəsi _____	87
İslam nurunun parlaması _____	87
Peyğəmbər dövlətinin xüsusiyyətləri _____	88
İslam cəmiyyətində irticanın başlanması _____	89
İmam Hüseyinin (ə) qiyamı _____	90
Qiyamın məqsədi _____	91
Hakimiyyət, yoxsa şəhadət _____	92
İmam Hüseyinin (ə) günbəgün parlaması _____	93
Bəşəriyyətin bugünkü problemlərinin kökü	94
Peyğəmbərin təvazökarlığı və başucalığı _____	95
Mənəviyyət, başucalığı və bəndəlik _____	97
Aşura mesajını yaşatmaq _____	99
Ailəsinin İmam Hüseyinlə geməsinin fəlsəfəsi	100

Birinci fəsil:

Həzrət Zeynəb (s)

30 Mart 1980

Zeynəbin İmam Hüseyinin (ə) şəhadətinin nəticələrindən xəbərdar olması

Zeynəb-Kübra o eşq, məhəbbət, mübarizə və fədakarlıq vadisində qardaşının parça-parça edilmiş bədənini yerdə görəndə yanında oturub qucaqladı, başını göyə qaldırıb fəryad etdi: "İlahi! Bu qurbanı bizdən qəbul elə!"¹

Bilirdi ki, bu qan tarix boyu müsəlmanların qəlbində şəhadət və fədakarlıq selini coşduracaq. Və coşdurdu da. Bu təlatümlü dərya Aşuradan bu yana dalğalanmağa davam edir.

Şəhidlərin qanı hesabına çoxlu tağut rejimləri devrilmişdir. Zülmü viran qoyan bu güclü fırtına səbəbindən zalım Bəni-Üməyyə rejimi və bir çox Bəni-Abbas hakimiyyətləri tamamilə məhv edilib, İslam torpaqlarında

¹ Məqtəl Müqərrəm, s 322.

çoxlu dövlətlər qurulub, İslam dini və onun vuran nəbzi olan Əhli-beyt məktəbi isə yaşayıb.

Tağut rejimləri əllərindən gələni ediblər, ancaq son yüz ildə - böyük din alimləri olmuş Seyid Camaləddin Əsədabadidən və Mirzə Həsən Şirazidən böyük Məşrutə alimlərinə, İranda silahlı hərəkatın əsasını qoymuş İslam partizanı və böyük ruhani Mirzə Kiçik xan Cəngəliyə, Seyid Həsən Müdərrisə, Şəhid Nəvvab Səfəviyə, İslam fədailərinə, milli hərəkata və 1963-cü ilin qanlı 5 İyun hadisələrinə qədər hər yerdə Hüseyin (ə) nəbzi vurub, şəhidlərin qəlbi böyük İslam cəmiyyətini hərəkatə gətirib.

Xülasə:

Həzrət Zeynəb İmam Hüseyinin (ə) fədakarlığı nəticəsində şəhadət selinin tarix boyu axacağından xəbərdar idi.

Tağut rejimlərinin süqutu, İslamın və Şiəliyin yaşaması Kərbəla şəhidlərinin qanının nəticəsidir.

Bütün müasir İslam inqilablarının
damarlarında İmam Hüseyin (ə) qanı axıb.

8 Sentyabr 1980

Aşura hadisəsində Zeynəb qəhrəmanlığı

Hüseyn (ə) Aşurasında bütün Bəni-Haşim gəncləri düşmən tərəfindən öldürüləndən, Allahdan ötrü bütün bu müsibətlərə dözəndən sonra Zeynəb qətlgah çuxuruna gəldi, Hüseyninin parça-parça edilmiş yaralı bədənini qucaqladı, üzünü Allaha tutub dedi: "İlahi! Bu qurbanı bizdən qəbul elə!"¹

Xülasə:

Həzrət Zeynəb Aşura müsibətlərinə dözməklə, qardaşının cansız cəsədini Allah dərgahına təqdim etməklə qəhrəmanlıq yaratdı.

¹ Məqtəl Müqərrəm, s 322.

13 Noyabr 1984

Həzrət Zeynəb Kərbəlanın gələcəyi barədə

Zeynəb-Kübranın Aşura günü o qədər dərd və müsibət arasında özünü itirmədiyi, məyus olmadığı kimi biz də bu gün məyus deyilik və olmamalıyıq. Bəzi hədislərə görə, Zeynəb Aşura günü axşamüstü qardaşı oğlu Əli ibn Hüseyinə (ə) dedi: "Ey qardaşoğlum! Vəziyyət belə qalmayacaq. Bu qəbirlər abadlaşacaq, bu bayraq ucalacaq. Xalqlar və nəsillər dəstə-dəstə gəlib buradan dərs öyrənəcəklər!"¹ Dedi ki, bura dünya azadlıqsevərlərinin məktəbi olacaq və oldu da.

Xülasə:

Həzrət Zeynəb tarix boyu Kərbəla bayrağının ucalacağını söyləmişdi.

¹ Kamil əl-ziyarat, s 447; Bihar əl-ənvar, c 45, s 182. Tərcümə fikrin məzmununa aiddir.

26 sentyabr 1985

İmam Hüseyinlə (ə) Zeynəb- Kübranın vidalaşması

Hüseyin ibn Əlinin (ə) Zeynəb-Kübra ilə vidalaşan anlarıdır. Bu bacı-qardaş bir-biri ilə çox səmimi idilər, bir-birini çox sevirdilər. İndi isə ayrılırlar. İnsan bu anlara diqqətlə baxanda görür ki, doğrudan da əzəmətlidir. Qəmli və ağladıcı cəhətindən əlavə, hadisənin psixoloji cəhətləri də insanı heyrətə salır, insan bu qədər əzəmət önündə nə edəcəyini bilmir. Bu bacı-qardaş bir-birini çox sevir. Bu da təbidir. Onların dərdləri, əzabları, sevincləri birlikdə olub, Peyğəmbərin (s) vəfatını, ana itkisini, ata yoxluğunu birlikdə yaşayıblar. İndi o babadan, o ata-anadan, o qardaşlardan Zeynəb üçün tək-cə Hüseyin (ə) qalıb.

Təbii ki, Peyğəmbərə (s), Əmirəlmömininə (ə), anaya və qardaşa olan bütün sevgilər bu qardaşa yönəlib. İslam tarixinin macərə və əzab dolu bu kiçik

ailəsindən qalmış Zeynəb və Hüseyinin (ə) bir-birini bu qədər sevməsi təbiidir. Zeynəb-Kübra İmam Hüseyinlə (ə) getməyə, bu səfərdə qardaşına yoldaş olmaya da bilərdi. Yaxud gələndə azyaşlı övladlarını gətirməyə bilərdi. Ancaq gətirdi. Yəni Zeynəb onu Hüseyindən (ə) azca ayıracaq heç bir iş görə bilmir.

Səfər, əlbəttə ki, təhlükəli idi. Səfərə başlayandan bəri İmam Hüseyinin (ə) sözlərindən bilinirdi ki, təhlükəli səfərdir. Lakin insan əzizinin ölümünü görəndə, cəsədini görəndə onun öldüyünə inanmaq istəmir. İnsanın əzizi cəbhədə yaralananda, təhlükə altında olanda özünü onu itirməyəcəyinə inandırmaq istəyir. Bu ağır səfərin sonu görünsə də, Zeynəb-Kübra özünü inandırmaq istəyirdi ki, əziz Hüseyinini itirməyəcək. Lakin İmam Hüseyinin (ə) Aşura axşamı öz çadırında xəncərini hazırlaya-hazırlaya oxuduğu yanıqlı şeirləri eşitdi.

– Ey ruzigar, sən necə pis dostsan! Səni hamı sevmiş, sənsə həmişə pis dost olmusan.

İndiyədək nə qədər yaşamısan, bizdən sonra da nə qədər yaşayacaqsan. Necə də vəfasızsan!

İmam Hüseyin (ə) bu şeirləri zümzümə edirdi. Zeynəb onu eşidib məsələnin ciddi olduğunu və güman ki, əziz Hüseyinini (ə) tezliklə itirəcəyini anladı. Bəzi məqtəl kitablarının yazdığına görə, halı o qədər pisləşdi ki, İmam Hüseyin (ə) özünü ona yetirməyə məcbur oldu. Zeynəb-Kübra onda dedi: "Anam Fatimənin, atam Əlinin, qardaşım Həsənin ölənin günüdür!"¹

Əzizim Hüseyin! Bu gün mənimçün hər şey bitir. Çünki səni itirəcəyimi bilirəm. Ayrılığın ona çox çətin gəlidiyi təhlükəli bir şəraitdə² qardaşının gəlib onunla sağollaşdığını görür. Çünki o, meydana gedəcək, daha qayıtmayacaqdı.

Bir tərəfdə bu sevgi, əzizinin yoxluğunda qəriblik və tənhalıq hissi, bir tərəfdə də

¹ Əl-İrşad, c 2, s 93-94; Bihar əl-ənvar, c 45, s 1-2. Azca fərqlə: Əl-Kamil, c 4, s 58-59.

² Tarix Mədinə Dəməşq, c 14, s 221; Mənaqib Ali-Əbi Talib, c 3, s 257; Cila əl-üyun, s 201. Bihar əl-ənvar, c 45, s 47.

üzərinə götürəcəyi ağır məsuliyyət var. O vaxta qədər qardaşına arxalanırdı. İmamını itirəndən, qardaşının kölgəsi başı üstündən əskik olandan sonra isə bütün bu məsuliyyətlər onun üzərinə düşəcək, bu karvanı o, idarə etməli olacaqdı.

Görün necə həssas anlardır! Belə bir anda Zeynəb-Kübranın hansı halda, hansı şəraitdə olduğu bəllidir. Əgər diqqət etsək, bu anların bizə olduqca böyük dərsləri var. Mən demək istəyirəm ki, inqilabımızın bütün anlarında – qələbədən öncə və sonra təsəlli və dərs məqsədi ilə İmam Hüseyini (ə) həmişə xatırlamalıyıq. Necə ki, keçmişdə belə olub. Hüseyin ibn Əli (ə) o zaman İslam quruluşu qurmaqdan ötrü belə böyük mübarizə apardı, şəhadətə qovuşdu. Biz erkən İslam çağından bu günə qədər tarixin bütün şəhidlərinin və öz dövrümüzün şəhidlərinin qanı sayəsində bu Quran quruluşunu qura bilmişik. Gərək çalışaq, ömrümüzü bu böyük amal üçün xərcləyək.

Xülasə:

İmam Hüseyin (ə) Zeynəb-Kübra ilə vida səhnəsi kədərli olmasından əlavə, həm də misilsiz və əzəmətli bir səhnədir.

İmam Hüseyin (ə) Zeynəb-Kübra ilə vida səhnəsinin əzəmətli cəhətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Babanın, ata-ananın və qardaşın yoxluğunda dərdləşmə;
2. Sevgilərinin bir-birinə yönəlməsi;
3. Təhlükəli səfər yoldaşlığı;
4. Vida anının qəribliyi;
5. İmamın şəhadətindən sonra Zeynəb-Kübranın məsuliyyətləri.

Zeynəb-Kübra Kərbəla səfərində İmam Hüseyin (ə) yoldaşlıq edir, çünki ondan bir an da ayrı qala bilmir.

Aşura axşamı Zeynəb-Kübranın halının pisləşməsi onun qardaşına güclü sevgisinin göstəricisidir.

5 Yanvar 1987

Zeynəb şəxsiyyətinin böyüklüyü

Həzrət Zeynəbin şəxsiyyətini bir neçə cümlə ilə, hətta uzun-uzadı mətnlərlə, şeirlərlə də təsvir etmək mümkün deyil. İnsan o şəraiti görməli, yaşamalılı, cəmiyyətin vəziyyətini bilməli, Zeynəbin gördüyü işi də dərk edib necə böyük olduğunu başa düşməlidir. Zeynəb-Kübranı uzaqdan, dillə, işarə ilə təsvir etmək imkansızdır. Siz qadın şəxsiyyətinin zirvəsinə baxın! O, karvanın dönüxsüz bir cihada getdiyini və bunun dünyəvi nəticəsi olmayacağını bilir, amma onlarla yola çıxır, özünü təhlükəyə atır. Bu səfərdə yalnız təhlükə və çətinlik var, hətta bunlardan da önəmli və çox məşəqqətli bir məsələ var: ağır məsuliyyət.

Zeynəb bilir ki, əgər qardaşı Hüseyin ibn Əlini (ə) də ortadan götürsələr, daha acı, çətin və mürəkkəb bir tale gözləyən bu insanları idarə edəcək layiqli bir rəhbər qalmayacaq. Eyni zamanda cəsarətlə çıxış

edib dəyərli bir qadın kimi deyil, Peyğəmbərin (s), Əmirəlmömininin (ə) və İmam Hüseyin (ə) özü kimi yüksək səviyyəsini ortaya qoyur, çox mürəkkəb və çətin bir işə girişir. Sonrakı mərhələlərdə də belə qətiyyətli lider rolunu ifa edir. Sanki əvvəldən beynində planları varmış və addım-addım onları icra edir. Heç bir hadisəyə gözlənilmədən yaxalanmır. Sanki hamısını öncədən proqnoz etmiş, gözləmiş, bilmişdi,¹ hər bir hadisəyə adekvat əməli hazır imiş; Aşura axşamı, Aşuranın səhər çağı, axşam çağı, çadırlar yandırılanda, on birinci gecədə, başsız qadın və uşaqlarla və oturub-durmağa çətinlik çəkən xəstə qardaşı oğlu ilə birlikdə Kərbəladan çıxanda və s.

Zeynəbin bir sutkada yaşadığı təcrübələrin biri bir insanın başına gəlsəydi, vaxtında qərar qəbul edə, düzgün hərəkət edə bilməzdi. Bu, tarixin şərəf lövhəsinə vurulmalı məsələdir. Qısa müddət ərzində bu böyük qadının həyatında bir neçə mühüm

¹ Kamil əl-ziyarat, s 444-448; Bihar əl-ənvar, c 28, s 58-61.

hadisə baş verir və bunların hamısını elə güclü və müdrik şəkildə həll edir ki, insan heyran qalır.

Adamın dərdi olanda gündəlik işlərini də görə bilmir. Adamın narahatlığı, problemi olanda, qəlbinə qəm-kədər çökəndə qıldığı namaz da ruhsuz olur, dost-yoldaşları ilə bir məclisdə iştirak edəndə də ürəyi açılmır, bir iş görə bilmir. İndi baxın, bir insanın o qədər dərdi var, qəm-kədər dağları başına çöküb, o qədər çətinlik çəkib, övladları öldürülüb, qardaşları şəhid olub, ailələr alt-üst olub,¹ bu qədər acı hadisə yaşayıb, dünyada da bir göz onlara ağlamır. Onlarla belə acı hadisə yaşayıb, amma nəinki sarsılmır, aciz duruma düşmür, hətta vəziyyəti ən yaxşı şəkildə idarə edir, fırtınaların parça-parça etdiyi gəmini məharətlə qoruyub mənzil başına yetirir. Zeynəbin əzəməti budur.

Onu bugünkü şəhid anası ilə müqayisə etməyin. Şəhid anası əzizlərini Allah yolunda

¹ Əl-İrşad, c 2, s 125-126; əl-İstiab, c 1, s 396; Bihar əl-ənvar, c 45, s 62-63.

verib, amma onu milyonlarla insan alqışlayır, cəmiyyət baş tacı edir. Zeynəb-Kübranın vəziyyəti isə belə deyildi. Cəmiyyətdə bir nəfər yox idi cəsarətlənib desin ki, afərin, sağolun, başınız sağ olsun.

Belə çətin dünyada Hüseynin (ə) şəhadəti dəyərli olub erkən İslam çağından bu günədək bütün şəhadətlərdən fərqləndiyi, onların heç biri ilə müqayisəyə gəlmədiyi kimi, Zeynəbin hərəkəti də bir o qədər əzəmətlidir.

Zeynəbin əzəməti yalnız səbrindən ibarət deyil, tarixin böyük şəxsiyyətlərinin bütün xüsusiyyətlərinə malik olmasındadır. O, Mədinəyə qayıtmaqla məsuliyyətini tamamladığı bir-iki ay ərzində ən böyük hadisələri ən yaxşı şəkildə idarə etmişdir. O, çox dəyərli insandır. Siz dünya liderləri, tarixin böyük şəxsiyyətləri, böyük qadınları arasında bu qədər əzəmətli birini tanıyırsınızmı?!

İndi nəticə almaq istəyirəm. Mənim nitqim bu uca, əzəmətli, mələk simalı və işıqlı şəxsiyyəti təsvir etmək üçün olduqca

qüsurludur. İndi görək bu qadın hansı zamana məxsusdur. Buna diqqət yetirin. Bu hadisələr hicrətdən 60 il, İslamın gəlişindən 70 il sonra baş vermişdir.

İslam dini meydana çıxanda qadın son dərəcə dəyərsiz vəziyyətdə, aciz və fəsad içində idi. Yalnız ərəblər yaşayan bölgələrdə deyil, bütün dünyada belə idi; oğünkü iki sivil toplum və iki böyük imperatorluq olan İran və Romada da. Bu toplumlarda qadının ən dəyərli mövqeyi güclülər, imkanlılar üçün gözəl bir gəlincik halı idi. Qadının ən yüksək mövqeyi belə olmuşdur, kənz edilənlər, diridiri basdırılanlar, ailə içində artıq sayılanlar isə heç. İnkişaf edib yüksələn, ozamankı dünyada ən yüksək səviyyəyə çatan qadın gözəlliyi, zərifliyi və ya bir hünəri ilə pullu bir insanın - şahın, imperatorun diqqətini çəkən, xoşuna gələn qadın idi. O, həmin qadını rəzalətin dibindən yuxarı çəkirdi. Necə ki, bu gün heç bir dəyəri olmayan, cansız əşya olan gözəl bir gəlinciyə çoxlu pul verib alır, gətirib şkafın başına qoyurlar. Həmin qadını da beləcə gətirib başda

oturdurdu. Düzdür, həmin qadın əmr verəndə bəzən vəzir də onu dinləməyə məcbur olurdu, ancaq bu, o qadının şəxsiyyətindən irəli gəlmirdi, diqqətini çəkdiyi kişinin şəxsiyyətinə görə idi. Elm, əxlaq, mənəviyyat, uca insani şəxsiyyət isə əsla! Elə cəmiyyətdən, elə şəraitdən Zeynəb kimi bir qadın çıxdı. İslam dini bu möcüzəni indi də göstərə bilər.

Bugünkü dünyanın Peyğəmbər (s) dövründəki cahiliyyətlə, sözsüz ki, böyük fərqləri var. Bunda şübhə yoxdur. Bu gün dünyada əxlaqlı, alim və mütəfəkkir qadınlar çoxdur, ancaq dünyada qadına qarşı geniş yayılmış baxış belə deyil. Siz gedin, Qərbdə yaşayan ən mədəni insanlardan soruşun. Görün hansından daha çox xoşları gəlir: ixtiralar, kəşflər edən, dəyərli alim olan, ancaq Qərbin bəyəndiyi qadın gözəlliklərinin heç birinə sahib olmayan qadından, yoxsa o gözəlliklərə sahib olan, ulduz olan savadsız və mədəniyyətsiz bir xanımdan? Görün öz daxilində hansını üstün tutur. Bu, indiki dünyamızın acı həqiqətidir. Qərb

mədəniyyətində qadın həqiqi dəyərinə malik deyil, onun üçün özünü göstərməsi, gözəlliyini gözə soxması qaçılmaz şərtidir.

Hicaba, qadınla kişi münasibətlərinə məhdudiyət qoyulmasına kəskin etiraz bildirənlərin əsas sözlərindən biri budur ki, siz qadına zülm edirsiniz, öz gözəlliklərini göstərməyə qoymursunuz. Qadın gözəldir, öz gözəlliyini göstərmək istəyir. Bu, dünyada qəbul olunmuş bir məsələdir ki, qadın öz gözəlliklərini kişilərə göstərməlidir. Bunun mənası nədir? Bu o demək deyil ki, Avropa mədəniyyətinin daxilində qadına dair qədim Roma baxışı gizlənilib?! Qadın hələ də odur.

Qadına, qadın haqlarına dair bu qədər hay-küylərinə, təbliğatlarına baxmayaraq, qərblilərin baxışlarının dərinliklərinə dalanda görürsünüz ki, qadını kişinin həzz alması üçün istəyirlər; qadını öz həyat yoldaşı üçün deyil, qadın cinsini kişi cinsi üçün. Bu isə qadına ən böyük təhqirdir.

Müsəlman qadın bütün bu fəsad bataqlıqları arasından baş qaldıraraq öz həqiqətini, müsəlman qadın kimliyini göstərə

bilər. Biz ümidvarıq ki, İslam dini bir zaman fəsad dolu bir mühitdə Zeynəb kimi qadın ərsəyə gətirdiyi kimi, – o, yalnız dəyərli bir qadın deyil, həm də böyük insan nümunəsidir – Qərbin bütün bu ajiotajları arasında bu gün də ideal bir müsəlman qadın nümunəsi yarada bilər. Bizim buna ehtiyacımız var. Bu gün müsəlman qadının öz mədəni kimliyini göstərməsinə dünyanın ehtiyacı var.

Xülasə:

Həzrət Zeynəbi tanımaq üçün iki amili dərk etmək lazımdır:

1. Ozamankı cəmiyyətin vəziyyətini;
2. Həzrət Zeynəbin adekvat davranışını.

Zeynəb-Kübra cihadın zahiri baxımdan nəticəsiz olacağından, səfərin çətinliyindən və İmam Hüseyin (ə) şəhadətindən sonra karvana rəhbərlik məsuliyyətinin ağırlığından xəbərdar idi.

Həzrət Zeynəb Kərbəla hadisəsinin bütün mərhələlərində cəsur, qüdrətli və xarizmatik bir müdrik rolunu ifa edir.

Həzrət Zeynəbin Kərbəlada baş verən hadisələr zamanı göstərdiyi davranışları tarixdə qalmışdır.

Zeynəb-Kübranın ən ağır müsibətlər zamanı rəftarı müdrikcəsinə və heyrətamizdir.

Zeynəb-Kübranın hərəkəti İmam Hüseyin (ə) şəhadəti qədər dəyərli və əzəmətlidir.

Zeynəb-Kübranın əzəməti tarixin böyük şəxsiyyətlərinin bütün dəyərli xüsusiyyətlərinə malik olmasındadır.

Zeynəb-Kübra özünün Aşuradan sonrakı böyük məsuliyyətini uğurla yerinə yetirdi.

Həzrət Zeynəb-Kübra cahiliyyətin dünyaya hakim olduğu dövərdə İslamın möcüzəsidir.

Qadın İslamdan öncə, cahiliyyət dövründə fəsadın, xarlığın, acizliyin dibində yaşayırdı.

İslam dini həzrət Zeynəb kimi böyük qadınlar yetişdirmək möcüzəsini bu gün də təkrarlaya bilər.

Bu gün Qərbin qadına baxışı cahiliyyət dövründəki kimidir.

Müsəlman qadının Zeynəb-Kübradan örnək alması Qərbin fəsadları yanında dəyərli qadınların ərsəyə gəlməsinə səbəb olar.

13 Noyabr 1991

Zeynəb-Kübranın məsuliyyət hissi

Zeynəb-Kübra böyük qadındır. Bəs onun böyüklüyü nədəndir? Demək olmaz ki, Əli ibn Əbu Talibin (ə) qızı və ya İmam Hüseyinin (ə), İmam Həsənin (ə) bacısı olduğuna görədir. Çünki qohumluq əlaqəsi heç vaxt belə əzəmət yarada bilməz. Bizim bütün imamlarımızın qızları, anaları, bacıları olmuşdur, ancaq Zeynəb-Kübra kimisi varmı?!

Zeynəb-Kübranın dəyəri və böyüklüyü onun dini vəzifəyə əsaslanan böyük insani və islami hərəkətinə, mövqeyinə görədir. İş, qərarı, hərəkəti ona belə əzəmət bəxş edir. Kim belə bir iş görsə, İmam Əlinin (ə) qızı olmasa da, əzəmətli olar.

Bu əzəmətin əsas hissəsi birinci növbədə şəraiti tanıdığına görədir. O, həm Kərbəlaya getməzdən öncəki şəraiti, həm Aşura gününün böhranlı durumunu, həm də İmam Hüseyinin (ə) şəhadətindən sonrakı vəziyyəti

yaxşı dərk edirdi. İkinci məsələ isə onun hər bir şəraitə uyğun seçim etməsidir. Zeynəbi bu seçimlər Zeynəb etdi.

Kərbəlaya yola düşməzdən öncə erkən İslam çağının elm, cəsarət və rəhbərlik iddiasında olan məşhur şəxsiyyətləri, İbn Abbas və İbn Cəfər kimi böyüklər çaşbaş qaldılar, nə edəcəklərini bilmədilər. Lakin Zeynəb-Kübra tərəddüd etmədi, imamını tək qoymamalı olduğunu bildi və getdi.¹ Bu o demək deyil ki, yolun çətin olduğunu bilmirdi. Xeyr, digərlərindən də yaxşı bilirdi. O, bir qadın idi, ancaq məsuliyyətdən ötrü həyat yoldaşından və ailəsindən ayrılırdı. Elə buna görə də, azyaşlı uşaqlarını da özü ilə apardı.² O, hadisənin axırının necə olacağını hiss edirdi.

Ən güclü insanların da nə edəcəyini bilmədiyi o böhranlı saatlarda vəziyyəti başa düşüb imamına dəstək verdi və onu şəhadətə

¹ Əl-Əxbar əl-tival, s 228; Zeynəb əl-Kübra, s 88.

² Əl-Əqd əl-fərid, c 5, s 126; Elam əl-vəra, c 1, s 446; Bihar əl-envar, c 44, s 366.

hazırladı.¹ Hüseyin ibn Əli (ə) şəhid olandan, dünya zülmətə qərq olandan sonra bu böyük qadın bir işıq kimi parladı.

Dünya qadınlarına örnək

Bugünkü qadın örnək istəyir. Əgər onun örnəyi Zeynəb və Fatimə (ə) olsa, şəraiti düzgün anlayan və ən yaxşı seçimi edər; Allahın təyin etdiyi böyük vəzifəni yerinə yetirmək üçün fədakarlıqla olsa belə.

Zeynəb örnəkdir. O, elmsiz qadın deyildi, ən yüksək elmlərə, ən üstün bilgilərə yiyələnmişdi.² Kərbəladada adını eşitdiyiniz həzrət Səkinə Zeynəbin qardaşı qızı və şagirdidir. O, İslam tarixinin ərəb elm bayraqdarlarından biridir.³ Atasını qəbul etməyənlər də Səkinənin elm öncülü olduğunu etiraf edirlər. Bu yola çıxmaq elmdən, bilikdən, aydınlıqdan uzaqlaşmaq demək deyil. Bu yol onların fəvqündə durur.

¹ Məali əl-Sibtəyn, c 2, s 24-25.

² Məqatil ət-Talibiyin, s 95; Əl-İhticac, c 2, s 31.

³ Əl-Müntəzəm, c 7, s 171; əl-Əlam, c 3, s 106.

Xülasə:

Zeynəbin böyüklüyü onun imamlarla qohum olduğuna görə deyil, vəzifəsini yerinə yetirdiyinə görədir.

Həzrət Zeynəbin böyüklüyü hər zaman şəraiti tanımasından və ona uyğun düzgün seçim etməsindən irəli gəlir.

İmam Kərbəlaya yola düşməzdən öncə İbn Cəfər kimi şəxsiyyətlər çaşbaş qaldılar, amma Zeynəb-Kübra şəraiti dərk etdi.

Zeynəb-Kübra elə bir məqama çatdı ki, yalnız ən uca insanlar, yəni peyğəmbərlər oraya çata bilirlər.

Şəraiti dərkətmə, ayıqlıq və düzgün seçim həzrət Zəhranın (ə) və Zeynəb-Kübranın dünya qadınlarına davranış örnəkləridir.

Həzrət Zeynəb və həzrət Səkinə bütün İslam tarixində elm bayraqdarı olmuşlar.

8 May 1998

Cəsür əmanətdarlıq

Mən bu gün Seyid ibn Tavusun Lühuf kitabından bir neçə cümlə oxumaq istəyirəm... Bu hadisələrin biri Qasim ibn Həsənin meydana getməsidir. Bu, çox möhtəşəm səhnədir... Başqa bir mənzərə Əli Əkbərin meydana getməsidir. Bu da çox macəralı və gözəl səhnələrdəndir... Bunlar bu böyük hadisənin möhtəşəm hissələridir.

Bu gün cənab Zeynəb-Kübranın günüdür. O xanımın da əzəmətli macəraları var. İmam Hüseyin (ə) şəhadət anından etibarən əmanət yükünü çiyinə götürüb böyük cəsarət və qüdrətlə, Əli (ə) qızına layiqli şəkildə gedən odur. Onlar İslamı həmişəyaşar edə, insanların dinini qoruya bildilər. İmam Hüseyin (ə) yalnız bir xalqı, bir ümməti deyil, bir tarixi xilas etdi. İmam Hüseyin (ə), bacısı Zeynəb, səhabə və dostları öz seçimləri ilə tarixi xilas etdilər.

Xülasə:

İmam Hüseyin (ə) hərəkatı tarixin xilaskarıdır.

5 İyul 2001

Zeynəb-Kübranın İslamı qoruması

Kərbəlada həzrət Zeynəbin işi yalnız xəstə imamı qorumaqdan¹ və ona tibbi yardımdan² ibarət deyildi. Həzrət Zeynəb İslamın ümumi ruhuna və ozamankı müsəlman toplumuna tibbi yardım göstərdi. Onun böyük işi budur. Həzrət Zeynəb bir dünya şər, zülm, insafsızlıq, qəddarlıq və vəhşilik qarşısında təkbaşına dayandı, bu dirənişlə İslamın ümumi ruhunu qoruya bildi. İmam Hüseyinin (ə) İslamı qoruduğunu dediyimiz kimi, eynilə xanım Zeynəbin də öz dirənişi ilə İslamı qoruduğunu iddia edə bilərik. Dirəniş əsas amildir.

¹ Əl-Müntəzəm, c 5, s 341; Məali əl-Sibtəyn, c 2, s 83.

² Tarix Təbəri, c 4, s 318; Rövzə əl-vaizin, s 184; Bihar əl-ənvar, c 45, s 1.

Xülasə:

Həzrət Zeynəb öz dirənişi ilə İslamın ümumi ruhuna və bütün müsəlman topluma tibbi yardım göstərdi.

15 İyun 2005

Daimi örnək

Bu günlər Zeynəb-Kübranın doğum gününə təsadüf edir. Bu dəyərli İslam şəxsiyyəti müsəlman qadın və kişilərə həmişəyaşar bir örnəkdir... Zeynəb-Kübranın şəxsiyyəti onun həmdərd və baxıcı kimi cəhətləri ilə məhdudlaşmır. Zeynəb-Kübra ideal müsəlman qadın nümunəsi, İslam dininin qadınların tərbiyəsi üçün bütün dünyaya təqdim etdiyi örnəkdir.

Zeynəb-Kübranın şəxsiyyətində bir neçə mühüm cəhət vardır. O, yüksək elmə və geniş məlumata malik dəyərli insandır. Onunla qarşılaşan hər kəs elmi və mənəvi əzəməti qarşısında baş əyir. Müsəlman qadının hamıya göstərəcək ən mühüm cəhəti bəlkə də budur. İmanı, ilahi rəhmət və əzəmətə könül verməsi sayəsində müsəlman qadının şəxsiyyəti o qədər böyüyür ki, böyük hadisələr də onun qarşısındakı kiçilir.

Zeynəb-Kübranın həyatında bu cəhət daha bariz şəkildə gözə çarpır.

Aşura kimi bir hadisə Zeynəb-Kübranı sarsıda bilmir. Yezid və Übeydullah ibn Ziyad kimi qəddarların zalım rejimləri Zeynəb-Kübranı aşağılaya bilmir. Mədinə onun əzəmətli şəxsiyyətinin formalaşdığı yer, Kərbəla möhnətlərinin diyarıdır. Zeynəb-Kübra bu iki şəhərdə, habelə Yezidin və Übeydullahın saraylarında öz mənəvi əzəmətini qoruyur, hamı onun önündə kiçilir. Dövrün təkəbbürlü zalımları olan Yezid və Übeydullah ibn Ziyad bu qolubağlı əsir qadın önündə aşağılanırlar.

Zeynəb-Kübra qadın emosionallığını mömin bir insanın əzəməti və mətanəti ilə, Allah yolunun mücahidinin açıq-aydın dili ilə, eşidənləri heyrətə salan, qəlbindən və dilindən süzülən elmi zülalla birləşdirir. Onun qadın əzəməti yalançı böyükləri kiçildir. Qadın əzəməti budur: kişilərdə olmayan həyəcan, bütün böyük və təhlükəli hadisələri həzm edən, yanar alov üzərinə cəsərlə qədəm qoyan ruh böyüklüyü və

mətanət. O, eyni zamanda həm dərs verir, xalqı maarifləndirir, həm mehriban bir ana kimi dövrünün imamı olan həzrət Səccadı (ə) sakitləşdirir,¹ həm də qardaşının övladlarına, atalarını itirmiş uşaqlara möhkəm qala kimi təsəlli verir, onları qoruyur. Bu baxımdan, Zeynəb-Kübra universal bir şəxsiyyətdir. İslam qadını bu istiqamətə sövq edir.

Xülasə:

Zeynəbin bəzi xüsusiyyətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

1. Elmlə və məlumatlı;
2. Böyük hadisə və zalım Yezid hakimiyyəti qarşısında dirənişi;
3. Maarifləndirici mətanətlə birlikdə emosiyalara sahib olmaq;
4. Təhlükəli işlərə girmək cəsarəti;
5. Aşura hadisəsində digərlərinə təsəlli vermək.

¹ Kamil əl-ziyarat, s 444-448; Bihar əl-ənvar, c 28, s 55-61.

22 Sentyabr 2005

Zeynəb-Kübra Aşuradan sonra

Məncə, önəmli hadisələri ədəbiyyat və incəsənətlə qorumağın əsasını Zeynəb-Kübra qoymuşdur. Əgər onun, sonra da digər Əhli-beyt böyüklərinin, İmam Səccadın (ə) və digərlərinin təbliğat fəaliyyətləri olmasaydı, Aşura hadisəsi tarixdə qalmazdı. Bəli, ilahi iradə belə hadisələrin tarixdə qalmasını istəyir, lakin bunun özü də müəyyən vasitələrlə həyata keçir. Bu hadisələrin tarixdə qalmasının yolu budur ki, sirr sahibləri, hadisənin incəliklərindən xəbəri olanlar onu digərlərinə çatdırsınlar...

Bədii üslub da əsas şərtidir. Həzrət Zeynəbin Kufə¹ və Şam² şəhərlərindəki çıxışları gözəllik və natiqlik baxımından sənət əsəridir. Bunu heç kim inkar edə

¹ Əl-Fütuh, c 5, s 121-122; əl-İhticac, c 2, s 29-31; Bihar əl-əнвар, c 45, s 164-166.

² Bəlağat əl-nisa, s 20-23; əl-İhticac, c 2, s 34-37; Bihar əl-əнвар, c 45, s 133-135.

bilməz. Bu nitqləri bir müxalif, bir düşmən də eşidəndə iti bir xəncər kimi təsirini buraxır. Ədəbiyyatın, incəsənətin təsiri dinləyicidən asılı deyil; o istəsə də, istəməsə də, təsir edir. Həzrət Zeynəblə İmam Səccad (ə) Şamdakı çıxışlarında, Şam məscidindəki möhtəşəm nitqlərində¹ bu işləri gördülər.

Xülasə:

Əgər həzrət Zeynəbin və İmam Səccadın (ə) işləri olmasaydı, Aşura hadisəsi tarixdə qalmazdı.

Həzrət Zeynəbin Kufə və Şam şəhərlərindəki çıxışları gözəllik və natiqlik baxımından sənət əsəridir.

¹ Əl-Fütuh, c 5, s 132-133; Mənaqib Ali-Əbi Talib, c 3, s 305; Bihar əl-ənvar, c 45, s 137-139.

17 Fevral 2008

Aşura hadisəsinin İmam Səccad (ə) və Zeynəb-Kübra vasitəsilə qorunması

Qum Elm Hövzəsi və Qum əhalisi qəddar şah rejiminə qarşı bir aksiya təşkil etdi. ABŞ-a arxalanan zalım rejim də onu zor gücünə yatırdı. Bu zaman hər yerə qorxu hakim oldu, hamı elə bildi ki, daha məsələ bitdi. Lakin Azərbaycan vilayəti, qeyrətli, cəsarətli və ayıq Təbriz əhalisi hadisəni bitməyə qoymadı, onu bir cərəyana, prosesə çevirdi. Onların hərəkətini Aşura hadisəsini qoruyub Kərbəla səhrasında dəfn edilməsinə, unutdurulmasına imkan verməyən İmam Zeynəlabidinin (ə) və Zeynəb-Kübranın işinə bənzədə bilərik. Siz bunu bir bayraq etdiniz, qüdrətlə əllərinizdə saxladınız və bu bayraq bir meyar oldu.

Xülasə:

Qeyrətli və cəsərətli Təbriz əhalisi öz aksiyası ilə Qum hadisəsini bir cərəyana çevirdi.

İmam Səccad (ə) və Zeynəb-Kübra öz fəaliyyətləri ilə Aşura qiyamının Kərbəlada dəfn edilməsinə mane oldular.

29 Yanvar 2010

Zeynəb-Kübra ongünlüyü

Ərbəindən sonrakı günlərdir – səfər ayının son on günü. İslam tarixinə baxsaq, bu günlər Zeynəb-Kübra günləridir. Zeynəb-Kübranın gördüyü iş sırf Allah-Taala üçün görülmüş iş idi. O bu məqsədlə təhlükəyə atıldı, məşəqqətlər çəkdi.

Zeynəb həm İmam Hüseyinlə (ə) birlikdə Kərbəlaya doğru gedəndə, həm Aşura gününün məşəqqətləri zamanı, həm də İmam Hüseyin (ə) şəhid olandan sonrakı hadisələrdə, qadın və uşaqların başsız qaldığı zamanda bir ilahi övliya kimi elə parladı ki, onun mislini tapmaq mümkün deyil. Tarixdə buna oxşar tapmaq olmaz. Kufə və Şamdakı əsirlik dövründə və ondan sonra baş verən ardıcıl hadisələrdə də belədir. Bu böyük mübarizəyə görə Zeynəb-Kübranın Allah-Taala yanında vəsfəgəlməz məqamı vardır.

Allah-Taala Qurani-kərimdə kamil iman nümunəsi olaraq, iki qadını, küfr nümunəsi

olaraq da iki qadını misal çəkir: "Allah kafirlərə Nuhun xanımı ilə Lutun xanımını misal çəkdi... Allah iman gətirənlərə isə Fironun zövcəsini misal çəkdi. O zaman o: "Ey Rəbbim! Mənim üçün Öz dərgahında – cənnətdə bir ev tik. Məni Fironun və onun əməlindən qurtar. Məni zalım qövmədən xilas et!" – demişdi. (Allah) həmçinin namusunu möhkəm qoruyub saxlamış İmran qızı Məryəmi də misal çəkdi".¹

Zeynəb-Kübra ilə Fironun həyat yoldaşı arasında qısa müqayisə Zeynəbin üstünlüyünü ortaya qoyur. Fironun arvadı Qurani-kərimdə dünyanın sonuna qədər bütün kişi və qadınlara iman nümunəsi kimi təqdim olunur. O, Musaya iman gətirmişdi, onun göstərdiyi hidayət yoluna yönəlmişdi. Firon tərəfindən işgəncələrə məruz qaldı, bəzi tarixi məlumatlara və hədislərə görə, həmin işgəncələrdən də dünyasını dəyişdi.² Fironun arvadı olan cənab Asya fiziki

¹ Təhrim, 10-12.

² Məcmə əl-bəyan, c 10, s 64; əl-Kamil, c 1, s 185.

işgəncədən ah-fəqan etmiş,¹ özünə Allahdan ölüm istəmişdir. Halbuki onun problemi fiziki işgəncə və ağrılar idi. O, həzrət Zeynəb kimi bir neçə qardaşını, iki övladını, qardaşlarının övladlarını və digər yaxınlarını itirməmişdi. Onlar onun gözləri önündə qətlgaha getməmişdilər. Fironun arvadı Zeynəb-Kübranın çəkdiyi mənəvi əzabları çəkməmişdi. Zeynəb-Kübra Aşura günü bütün əzizlərinin vəhşicəsinə öldürüldüyünü görmüşdü: Şəhidlər ağası Hüseyin ibn Əlinin (ə),² Abbasın, digər qardaşlarının, Əli Əkbərin, Qasimin, öz övladlarının... Bundan sonra da o qədər müsibət gördü: Düşmənin hücumu, təhqiri, uşaq və qadınları qorumaq məsuliyyəti və s. Məgər bütün bu müsibətləri fiziki ağrı ilə müqayisə etmək olar?! Lakin Zeynəb bütün bu əzablar qarşısında Allah-Taalaya "Məni xilas et" demədi. Qardaşının parça-parça olmuş bədəni qarşısında dayanıb Allah dərgahına dedi: "İlahi! Bu qurbanı

¹ Təhrim, 11.

² Kamil əl-ziyarat, s 142; Bihar əl-ənvar, c 44, s 238.

bizdən qəbul elə!"¹ Ondan "Nə gördün?" - deyə soruşanda cavab verdi ki, gözəllikdən başqa bir şey görmədim.² Bütün bu müsibətlər Zeynəb-Kübranın gözündə gözəldir; çünki Allahdandır, Onun üçündür, Onun yolundadır, Onun sözünü ucaltmaq naminədir.

Görün bu səbir və eşq məqamı Qurani-kərimin cənab Asya barədə dediyi məqamından nə qədər fərqlənir. Bu, Zeynəbin məqamının böyüklüyünü göstərir. Allah üçün görülən iş belədir. Buna görə də, Zeynəbin adı, işi bu gün örnəkdir və dünyada yaşayır.

İslam dininin yaşaması, Allah yolunun davam etməsi Allah bəndələrinin vasitəsi ilə baş tutmuş, Hüseyin ibn Əlinin (ə) və Zeynəb-Kübranın gördüyü işlərdən güc almışdır. Yəni o böyük səbir, o müqavimət, çətinlik və müsibətlərə dözümlü sayəsində bu gün dünyada dini dəyərlərin geniş yayıldığını

¹ Məqtəl Müqərrəm, s 322.

² Əl-Fütuh, c 5, s 122; Müsir əl-əhzan, s 71, Bihar əl-ənvar, c 45, s 115-116.

görürsünüz. Müxtəlif məktəblərdə olan və bəşəri vicdanla uyğun gələn bütün bu insani dəyərlər dindən irəli gəlmişdir. Bunları din öyrətmişdir. Allahdan ötrü işin xüsusiyyəti belədir.

Xülasə:

Zeynəb-Kübra İmam Hüseyin (ə) yanında və Aşuradan sonra bir ilahi övliya kimi parlamışdır.

Qurani-kərim qadınların küfr və imanı barədə real nümunələr göstərir.

Zeynəb-Kübra ilə Fironun həyat yoldaşı arasında qısa müqayisə Zeynəbin üstünlüyünü ortaya qoyur.

Dinin yaşaması İmam Hüseyin (ə) hərəkətinə, Zeynəb-Kübranın səbir və müqavimətinə borcludur.

21 Aprel 2010

Qanın xəncərə qələbə amili

Həzrət Zeynəb-Kübranın doğum gününü İslam respublikasında Tibb Bacısı Günü adlandırmışlar. Bunun da böyük mənası var. Zeynəb-Kübra tarixin dəyərli nümunəsidir. O, tarixin ən mühüm hadisələrindən birində qadının iştirakının necə təsirli olduğunu göstərmişdir. Bilirik ki, Kərbəla hadisəsində qan xəncərə qalib gəlib. Bu qələbənin səbəbkarı həzrət Zeynəbdir. Qan Kərbəlada töküldü və bitdi. Qanlı hadisə Aşura günü haqq qüvvələrinin zahiri məğlubiyyəti ilə başa çatdı. Lakin bu məğlubiyyətin qəti və daimi bir qələbəyə çevrilməsinə həzrət Zeynəbin gördüyü işlər səbəb oldu. Bu, olduqca əhəmiyyətli məsələdir.

Bu hadisə göstərdi ki, qadın kənarında deyil, mühüm tarixi hadisələrin içindədir. Quran da müxtəlif yerlərdə buna toxunub. Lakin bu nümunə yaxın tarixə aiddir, keçmiş ümmətlərə aid deyil. Zeynəb-Kübranın

gözqamaşdırıcı bir əzəmətlə meydana çıxıb hərbi sahədə qələbə çalmış, müxaliflərini öldürmüş düşməni öz sarayında təhqir etməsi, qələbəsini məğlubiyyətə çevirməsi yaxın və görünən bir nümunədir. Zeynəb göstərdi ki, qadın hicabını, qadın iffətini böyük bir cihadə çevirmək mümkündür.

Həzrət Zeynəbin tarixi çıxışı

Zeynəb-Kübranın sözləri onun hərəkətinin böyüklüyünü göstərir. Onun Kufə bazarındakı unudulmaz çıxışı adi söhbət deyil; böyük bir şəxsiyyətin adi danışığı da deyil, dövrün müsəlman cəmiyyətinin vəziyyətinə dair o şəraitdə ən gözəl sözlərlə, ən dərin və zəngin anlayışlarla bəyan olunmuş möhtəşəm təhlildir. Şəxsiyyətin gücünə baxın! İki gün öncə səhrada qardaşını, rəhbərini, bütün əzizlərini, övladlarını öldürüblər, onlarla qadın və uşağı əsir tutublar, əhali onlara tamaşa etməyə toplaşmış; bəzisi əl çalır, bəzisi ağlayır. Belə böhranlı bir şəraitdə birdən-birə

əzəmətli günəş doğur, eynilə İmam Əlinin (ə) xəlifə olarkən çıxış etdiyi tərzdə danışımağa başlayır; həmin sözlər, həmin nitq, həmin dərin məzmun:

"Ey kufəlilər! Ey hiyləgərlər! Bəlkə də İslam və Əhli-beyt ardıcılı olduğunuza inanmışınız, amma bu imtahandan çıxıb bilmədiniz, bu fitnədə kor kimi davrandınız. Əməlləriniz və dilləriniz qəlblərinizlə bir deyil. Özünüzlə öyündünüz, elə bildiniz ki, iman gətirmisiniz, inqilabçısınız, Əmirəlmöminin (ə) davamçısısınız. Halbuki belə deyilsiniz. Siz bu fitnənin öhdəsindən gələ, özünüzü xilas edə bilmədiniz. Siz yunu ayırıb ipə çevirən, sonra yenidən yumurlayıb yun edən insan kimisiniz. Bəsirətsizliklə, şəraiti anlamamaqla, haqla batili tanımamaqla öz keçmişinizi, əməllərinizi məhv etdiniz. Zahiriniz imanlı, ağzınız iddia ilə dolu, daxiliniz isə puç və qarşıdan əsən küləklər qarşısında müqavimətsizdir".¹

¹ Əl-İhticac, c 2, s 29-30. Tərcümə çıxışın məzmununa aiddir.

O ağır şəraitdə belə güclü nitq söyləyir, alovlu çıxış edir. Şərait elə deyildi ki, bir qrup dinləyici otursun, o da bir natiq kimi çıxış etsin. Xeyr! Silahlı düşmən qüvvələri onun ətrafını sarmışdı. Yaxınlıqda müxtəlif təbəqələrdən insanlar vardı: Müslimi İbn Ziyada təhvil verənlər, İmam Hüseyinə (ə) məktub yazıb sözündən dönənlər, İbn Ziyadla vuruşmalı olduğu halda evində gizlənənlər... Kufə bazarındakılar bunlar idi. Bəziləri də əvvəldən zəiflik göstərmişdi. İndi də İmam Əlinin (ə) qızına baxıb ağlayırdılar. Həzrət Zeynəb bu qədər qarışıq və etimadsız insanlarla rastlaşmışdı, ancaq belə qüdrətlə danışırdı. O, tarixin qadınıdır. Bu qadın daha zəif deyil. Qadını zəif saymaq olmaz. Mömin bir qadın çətin şəraitlərdə özünü belə göstərir.

Zeynəb-Kübranın əzəməti

Örnək olan bu qadındır. O, dünyanın bütün kişi və qadınlarına örnəkdir. O, Peyğəmbər (s) və Əli (ə) inqilablarını patoloji baxımdan təhlil edir. Deyir ki, siz fitnə zamanı haqqı tanıya, vəzifənizə əməl edə bilmədiniz və nəticədə Peyğəmbərin (s) canının parçasının başı nizəyə taxıldı. Zeynəbin əzəmətini burada görmək mümkündür.

Xülasə:

Zeynəb-Kübranın mübarizəsinin nəticələrindən biri düşmənin öz sarayında xar edilməsidir.

Həzrət Zeynəbin tarixi çıxışı müsəlman cəmiyyətin vəziyyətinin ən gözəl sözlərlə və ən zəngin anlayışlarla təhlilindən ibarətdir.

Zeynəb-Kübra misilsiz çıxışı ilə cəmiyyətin mövcud problemlərini ortaya qoyur.

Zeynəb-Kübra Aşura hadisəsini,
Peyğəmbər (s) və Əli (ə) inqilablarını patoloji
baxımdan təhlil edir.

İkinci fəsil:

Ərbəin

13 Noyabr 1984

Ərbənin və ziyarət ənənəsi

Ərbənin əhəmiyyəti nədən irəli gəlir? Şəhidin şəhadətindən qırx gün ötməsinin hansı özəlliyi var? Ərbənin özəlliyi budur ki, həmin gün İmam Hüseynin (ə) şəhadətinin xatirəsi dirilmişdir. Bu, olduqca önəmlidir.

Əgər Bəni-Üməyyə hakimiyyəti İmam Hüseyni (ə) və əziz dostlarını fiziki cəhətdən məhv etdikləri, pak vücutlarını torpağın altında gizlətdikləri kimi, onların xatirələrini də bəşəriyyətin qəlbindən silə bilsəydilər, bu şəhadətin İslam dünyasına nə xeyri olardı?! Həmin dövr üçün xeyri olsaydı da, sonrakı nəsillərə, gələcəyin problemlərinə, gələcəyin yezidlərinə qarşı maarifləndirici və ifşaedici təsiri olmayacaqdı.

Əgər Hüseyin (ə) şəhid olsaydı, amma o dövrün xalqı və gələcək nəsillər onun şəhid olduğunu bilməsəydilər, bunun xalqların hidayətinə və tarixin inkişafına nə xeyri olardı?! Bilirsiniz ki, heç bir xeyri olmazdı.

Bəli, Hüseyn (ə) şəhid olar, ilahi razılığın ən yüksək səviyyəsinə çatardı. Heç kimin tanımadığı, qürbətdə səssizcə şəhid olmuş insanlar da axirət savablarına nail olublar, ruhları ilahi rəhmət dərgahında yüksək məqamdadır, ancaq nə qədər dərs və nümunə olublar?

O şəhidin həyatı dərs olur ki, onun şəhadətini, məzlumluğunu müasir və gələcək nəsillər bilsinlər, eşitsinlər. O şəhid dərs və örnək olur ki, onun qanı tarix boyu axır.

Bir xalqın məzlumluğu o zaman məzlum xalqların yarasına məlhəm ola bilər ki, bu məzlumluq fəryad çəkilsin, digər insanların qulağına çatsın. Bu gün supergüclər buna görə səslərini səsə qatıblar ki, bizim səsimiz eşidilməsin. O zaman da hegemon qüvvələr hazır idilər ki, hər şeylərini xərcləsinlər, amma İmam Hüseyni (ə) adı, xatirəsi, qanı və Aşura şəhadəti dərs kimi qalmasın, tanınmasın. Əlbəttə, əvvəldə məsələnin nə qədər böyük olduğunu bilmirdilər. Zaman ötdükcə daha yaxşı anladılar. Abbasilər dövrünün ortalarında hətta İmam Hüseynin

(ə) qəbrini dağıdırdılar, əraziyə su buraxırdılar ki, qəbirdən əsər-ələmət qalmasın.¹

Şəhidin və şəhadətin xatirəsinin rolu budur. Xatirəsiz şəhadət öz təsirini göstərə bilməz. Ərbəin də elə bir gündür ki, Kərbəlanın şəhadət bayrağı o zaman ucalmağa başladı. Ərbəin şəhid ailələrinin, şəhid yaxınlarının günüdür; istər İmam Hüseyinin (ə) ailəsi həmin gündə Kərbəlaya gəlmiş olsun,² istər gəlməmiş olsun.³

Hüseyn ibn Əlinin (ə) tanınmış ziyarətçiləri ilk dəfə Ərbəində Kərbəlaya gəldilər:⁴ Peyğəmbər (s) səhabələrindən və İmam Əlinin (ə) yaxınlarından olmuş Cabir ibn Abdullah Ənsari⁵ və Ətiyyə.⁶ Mənbələrdə qeyd olunduğuna görə, Cabir kor idi, Ətiyyə onun əlindən tutub İmam Hüseyinin (ə)

¹ Məqatil əl-Talibiyyin, s 478-479; Mənaqib Ali-Əbi Talib, c 2, s 53; Bihar əl-ənvār, c 45, s 394-395.

² Əl-Asar əl-baqiyə, s 422.

³ Əl-Üdəd əl-qəviyyə, s 219; Bihar əl-ənvār, c 98, s 334-335.

⁴ Yenə orada.

⁵ Rical əl-Tusi, s 31-32; əl-İstiab, c 1, s 219-220.

⁶ Qamus əl-ricāl, c 7, s 209-211.

məzarı üstə qoydu. O, qəbrə toxunub ağlamağa və İmam Hüseyinlə (ə) danışmağa başladı.¹ O öz gəlişi və sözləri ilə Hüseyin ibn Əlinin (ə) xatirəsini diriltdi, şəhidlərin ziyarəti ənənəsinin əsasını qoydu. Ərbəin belə əhəmiyyətli bir gündür.

Xülasə:

Nəsillərin İmam Hüseyinin (ə) şəhadətindən xəbərsiz qalması onun qanunun hədəf getməsi demək idi.

İmam Hüseyinin (ə) şəhadət xatirəsi yezidlər qarşısında müqavimət dərşidir və bütün nəsillər üçün qorunmalıdır.

Qanı bütün tarix boyu axan şəhid örnək olur.

Məzlumluğu hayqırmaq, bütün insanlara çatdırmaq lazımdır.

İmperialist qüvvələr həmişə İmam Hüseyinin (ə) şəhadətini unutdurmağa çalışmışlar.

¹ Tənbih əl-qafilin, s 90; Məqtəl Xarəzmi, c 2, s 190-191; Bihar əl-ənvar, c 65, s 130-131.

Şəhidin qanı onun xatirəsi sayəsində təsirli ola bilər.

Birinci Ərbəin Kərbəlanın şəhadət bayrağının ucaldığı gündür.

16 Oktyabr 1987

Aşuranın davamı

İmam Hüseyin (ə) ailəsinin Kərbəlaya qayıtması məqbul məsələdir.¹ Lakin onun həmin ildə, yoxsa sonrakı ildə baş tutduğu bəlli deyil. Onların gəlişi yalnız ürəklərini sakitləşdirmək və ya əhdlərini yeniləmək üçün deyildi. Məsələ bundan olduqca yüksəkdə durur. İmam Səccad (ə) və Zeynəb-Kübra kimi şəxsiyyətlərin işlərini belə adi məsələlərlə məhdudlaşdırmaq olmaz; onlarda daha böyük sirlər axtarmaq lazımdır.

İmam Hüseyin (ə) məzarı başına toplaşmaq, əslində, Aşuranı davam etdirmək deməkdir. Onlar bununla İmam Hüseyin (ə) davamçılarna, Peyğəmbər (s) ailəsinin dostlarına və bu hadisədən təsirlənmiş müsəlmanlara başa salmaq istəyirdilər ki, hadisə bitməyib; məsələ öldürməklə, dəfn etməklə, əsir tutmaqla, sonra da əsirləri azad

¹ Əl-Asar əl-baqiyə, s 422; Müsir əl-əhzan, s 86; Bihar əl-əhvar, c 98, s 335-336.

etməklə bitməyib, davam edir. Onlar şiələrə öyrətdilər ki, bura sizin toplanış yerinizdir, bu böyük görüş yerində toplaşaraq müsəlman toplumun böyük dini məqsədini bir-birinizə xatırladın. Hətta faciəli şəhadət bahasına olsa da, İslam quruluşu qurmaq müsəlmanların yadından çıxmamalı, onun xatirəsi həmişə yaşamalılı idi. Peyğəmbər ailəsinin, İmam Səccadın (ə) və Zeynəb-Kübranın Ərbəində Kərbəlaya gəlişi bu məqsədlə baş tutdu.

Məhz buna görə görürsünüz ki, Ərbəin ziyarəti¹ imamların qeyd etdiyi ən dərin məzmunlu ziyarətlərdəndir.

Xülasə:

Əhli-beytin Ərbəində İmam Hüseyinin (ə) məzarı başına gəlişini adi məsələ kimi qəbul etmək olmaz.

İmam Səccadın (ə) və Zeynəb-Kübranın İmam Hüseyinin (ə) məzarı başına gəlməsinin səbəbləri aşağıdakılardan ibarətdir:

¹ Misbah əl-mütəhəccid, s 788-790; Bihar əl-ənvar, c 94, s 331-332.

1. Müsəlmanlar Aşura hadisəsinin bitmədiyini bilsinlər;

2. Kərbəla şielərin toplantı yeri olsun;

3. Can bahasına olsa belə, İslam quruluşundan ötrü çalışmağın zəruriliyi xatırlansın.

Ərbəin ziyarəti ən dərin məzmunlu ziyarətlərdəndir.

20 Sentyabr 1989

Hüseyn (ə) hərəkətinin xatirəsi

Peyğəmbər (s) ailəsi Ərbəin günündə Hüseyn (ə) hərəkətinin daim anılmasının əsasını qoydu. Əgər şəhid yaxınları – Kərbəla şəhidləri də bu qaydadan istisna deyil – onun xatirəsini qorumaya çalışmasalar, sonrakı nəsillər bu şəhadətin nəticələrindən çox da bəhrələnmə bilməzlər.

Düzdür, Allah-Taala şəhidləri bu dünyada da diri saxlayır, şəhid tarixdə və insanların xatirəsində yaşayır, ancaq digər işlər kimi bu iş üçün də təbii vasitə müəyyən edilmişdir. Bu vasitə bizim iradəmizdən ibarətdir. Biz düzgün və vaxtlı qərarımızla şəhidlərin xatirəsini və şəhadətin fəlsəfəsini yaşada bilərik.

Əgər Zeynəb-Kübra və İmam Səccad (ə) Aşuradan sonrakı illər boyunca mübarizə aparıb insanları maarifləndirməsəydilər, cinayəti ifşa etməsəydilər, Aşuranın fəlsəfəsini, İmam Hüseynin (ə) məqsədlərini

və düşmənin zülmünü çətdirməsaydılar,¹ Aşura hadisəsi bu günədək canlı qala bilməzdi.

Nə üçün İmam Sadiq (ə), bir rəvayətə görə, buyurub ki, Aşura hadisəsi barədə bir beyt şeir söyləyib insanları ağladan şəxsə cənnət vacib olar?² Çünki bütün təbliğat şəbəkələri Aşura hadisəsini və Əhli-beytlə bağlı bütün məsələləri unutturmağa çalışırdı. Onlar istəyirdilər ki, insanlar heç bir şey bilməsinlər, nə baş verdiyindən xəbər tutmasınlar. Təbliğat belə bir şeydir. Bu gün olduğu kimi, o zaman da zalım qüvvələr yalançı və qərəzli təbliğatdan maksimum istifadə edirdilər. Belə bir şəraitdə İslam dünyasının bir səhrasında baş tutmuş Aşura

¹ İmam Səccadın Kufə, Şam və Mədinədəki ifşaedici çıxışları barədə bax: əl-Fütuh, c 5, s 123; Məqatil əl-Talibiyin, s 119-120; əl-İhticac, c 2, s 33-34; Mənaqib Ali-Əbi Talib, c 3, s 305; Lühuf, s 92-93; Bihar əl-ənvər, c 45, s 148-149. Həzrət Zeynəbin Kərbəla, Kufə, Şam və Mədinədəki ifşaedici çıxışları barədə bax: Əxbar əl-Zeynəbat, s 115-119; Ənsab əl-əşraf, c 3, s 206; əl-Fütuh, c 5, s 121-122; əl-İrşad, c 2, s 115-116; əl-İhticac, c 2, s 33-34; Bihar əl-ənvər, c 45, s 198; Məqtəl Müqərrəm, s 322.

² Savab əl-əməl, s 83-85; Bihar əl-ənvər, c 44, s 282-283.

hadisəsi bu qədər güclü amil kimi qala bilərdimi?! O səylər olmasaydı, şübhəsiz ki, qala bilməzdi.

Bu xatirəni dirildən amil İmam Hüseyin (ə) sağ qalmış yaxınlarının fəaliyyətləri oldu. Hüseyin ibn Əlinin (ə) və digər şəhidlərin mübarizəsi nə qədər çətin idisə, Zeynəbin, İmam Səccadın (ə) və digər böyüklərin təbliğat mübarizələri də bir o qədər çətin idi. Düzdür, onların mübarizəsi hərbi sahədə deyildi, təbliğat və mədəniyyət sahəsində idi. Biz bunu unutmamalıyıq. Ərbəinin bizə verdiyi dərs budur ki, şəhadət həqiqətini, şəhadət xatirəsini düşmənin əks-təbliğat hücumundan qorumaq lazımdır. Əgər düşmənin təbliğatı qarşısında haqqın da təbliğatı olmasa, düşmən qələbə çalar. Təbliğat sahəsi olduqca böyük və təhlükəli sahədir.

Zalım Yezid rejimi öz təbliğatı ilə Hüseyin ibn Əlini (ə) qınayır, onu dünya naminə ədalətli İslam dövlətinə qarşı qiyam etmiş bir şəxs kimi qələmə verirdi. Bəziləri bu yalançı təbliğata inanırdı. İmam Hüseyin (ə) Kərbəla

səhrasında cəlladlar tərəfindən faciəli şəkildə şəhid ediləndən sonra da bunu qələbə kimi göstərməyə başladılar. Lakin imamət sisteminin düzgün təbliğatı bu yalanları ifşa etdi.

Xülasə:

Şəhadətin nəticəsi şəhidlərin xatirəsini yaşatmaqla qorunur.

Aşuranı yaşadan amil həzrət Zeynəbin və İmam Səccadın (ə) onun fəlsəfəsini açıqlamağa dair göstərdiyi səylərdir.

Aşura barədə şeir yazanları həvəsləndirməkdə İmam Sadiqin (ə) məqsədi düşmənin təbliğatına qarşı mübarizə aparmaq olmuşdur.

İmam Hüseyinin (ə) sağ qalmış yaxınlarının vəzifəsi onun öz mübarizəsi qədər çətin idi.

Ərbəinin dərsi şəhadətin xatirə və fəlsəfəsini düşmənin əks-təbliğat hücumundan qorumaqdır.

Zalım rejimin təbliğatı Kərbəla həqiqətlərini əksinə göstərirdi. Lakin imamət

sisteminin təbliğatı onların yalanlarını ifşa edib həqiqəti ortaya çıxardı.

4 İyun 1999

Ərbəin günü İmam Hüseyin (ə) əzadarlığı

Sabah İmam Hüseyin (ə) Ərbəinidir. Biz İmam Xomeyninin vəfatının ildönümü münasibəti ilə müxtəlif yerlərdən onun məzarı başına toplaşmışıq. Bu toplantıyla Ərbəin arasında çox uyğunluq var. Acı günlərdən və faciəli şəhadətlərdən sonra İmam Hüseyin (ə) ilk ziyarətçiləri məhz Ərbəin günü onun məzarı başına toplaşmışdılar.

Həmin gün oraya gələnlərin biri Cabir ibn Abdullah Ənsari, biri də İmam Əlinin (ə) səhabələrindən olmuş Ətiyyə ibn Səd Ovfi idi. Cabir ibn Abdullah Peyğəmbərin (s) səhabələrindən və Bədr döyüşünün iştirakçılarındandır.¹ Əgər Bədr döyüşündə iştirak edibsə, deməli, Ərbəində yaşı 70-dən çox olmuşdur. Ətiyyə isə İmam Əlinin (ə)

¹ Əl-Tarix əl-kəbir, c 2, s 207; İxtiyar Mərifə əl-rical, c 1, s 205-208.

səhabələrindəndir. O, İmam Baqirin (ə) dövrünə qədər yaşadığına görə o zaman gənc olmuşdur.¹

Ətiyyə deyir ki, biz Kərbəlada məzara yaxınlaşmaq istəyəndə Cabir dedi: "Əvvəlcə Fəratda qüsl verək". Fərat çayında qüsl verdi, sonra bir şalıyla bədən aşağı hissəsini bağladı, birini də çiyinə atdı. Sanki Allah evini təvaf edəcək kimi İmam Hüseyinin (ə) məzarına yaxınlaşdı. O, güman ki, kor olmuşdur. Deyir ki, birlikdə qəbrə yaxınlaşdıq. O, qəbrə toxunanda çox həyəcanlanır. İmam Hüseyini (ə) dəfələrlə Peyğəmbərin (s) qucağında görmüş bu qoca üç dəfə ucadan səsləyir: "Ey Hüseyin! Ey Hüseyin! Ey Hüseyin!"²

Xülasə:

İmam Hüseyinin (ə) ilk ziyarətçiləri Ərbəin günü onun məzarı başına toplaşdılar.

¹ Qamus əl-rical, c 7, s 209-211.

² Tənbih əl-qafilin, s 90; Bəşərə əl-Mustafa, s 125; Bihar əl-ənvar, c 65, s 130.

14 Noyabr 1999

Kərbəla ziyarətinin günbəgün rövnəqlənməsi

Ora qəlblərin Kəbəsidir. Bir zamanlar elə bilirdilər ki, hər şey orada dəfn olunacaq. Elə bilirdilər ki, həqiqətlər, dəyərlər, əsl Peyğəmbər (s) İslamının bütün gözəllikləri ortadan götürüldü, bitdi. Ancaq görün bu gün dünya insanların qəlblərini necə özünə cəzb edir! Bu, iman və inanc şəklində deyil, eşq formasındadır. Dünyanın hər yerindən insanlar həvəslə ora axışırlar. Buradan aydın olur ki, maddi əllər heç vaxt dəyərləri dəfn edə bilməzlər. Ancaq bir xalq zəif və bacarıqsız olsa, onun gözü önündə həqiqəti gizlətsələr, bu bacarıqsızlığının, iradəsizliyinin altını çəkəcək. Lakin Allah-Taala o dəyərlərdən istifadə edəcək insanlar yaradacaqdır.

İnsanlar Kərbəla ziyarətinə başlayandan bu ənənə get-gedə genişlənmişdir. Gölə daş atanda düşdüyü yerin ətrafında dairələr

əmələ gəlir. Ancaq dairələr get-gedə zəifləyib yox olur. Bu hadisədə isə əksi baş vermişdir. Dairə genişləndikcə dalğası böyümüş, daha güclü olmuş, get-gedə artmışdır.

Müasir dövrümüzdə də maneçiliklər törədilmişdir. Bəəs rejiminin hakimiyyəti zamanı Ərbəində İraqın müxtəlif yerlərindən Kərbəlaya gedənlərə mane olurdular. Qeyrətli və imanlı əsirətlərin buna dair qanlı sınaqları olmuşdur.

Qəlblərdəki bu eşq və məhəbbət necə də böyükdür, genişdir, dərindir! Məhəbbətlərin çoxu alov üstünə tutulan quru çubuq kimidir; yanır, ancaq keçicidir, tez sönmür. Bu məhəbbət isə mənəvi məhəbbətdir, şöləsi günbəgün artır, əsla sönmür. Mənəvi amil belədir. Qəblərində bu şölənin qığılıcı olan insanların xoş halına!

Xülasə:

Maddi əllər mənəvi dəyərləri heç zaman dəfn edə bilməz!

Kərbəla ziyarətinə həmişə maneçilik törədilmiş, ancaq get-gedə rövnəqlənmişdir.

Mənəvi sevgi böyük və dərin, maddi sevgi isə dayaz və keçicidir.

21 Mart 2006

Hüseyn (ə) sevgisinin ilk bulaqları

Aşuranın ilk çiçəkləri Ərbəində açıldı. Hüseyn (ə) sevgisinin ilk bulaqları Ərbəində axmağa başladı. Hüseyn (ə) eşqindən ibarət güclü maqnit ilk qəlbləri Ərbəində özünə cəzb elədi. Cabir ibn Abdullahla Ətiyyənin İmam Hüseyni (ə) ziyarət etməsi¹ əsrlər boyu daha əzəmətli, daha cazibədar olmuş, Aşuranın xatirəsini dünyada günbəgün daha canlı saxlamışdır.

Xülasə:

Cabir ibn Abdullahın Ərbəin günü İmam Hüseyni (ə) ziyarət etməsi əsrlər boyu daha əzəmətli, daha cazibədar olmuşdur.

¹ Məqtəl Xarəzmi, c 2, s 190-191; Bihar əl-ənvar, c 65, s 130-131.

21 Mart 2006

Hüseyn eşqinin başlanğıcı

Bu il novruz bayramı İmam Hüseyn (ə) Ərbəininə təsadüf etdi, Hüseyn ətrinə boyandı, dünya azadlıqsevərlərinin lideri və şəhidlər ağası Hüseyn ibn Əlinin (ə) adıyla bəzəndi. Peyğəmbər (s) ailəsinin Ərbəin günü Kərbəlaya gətməsi həqiqət olsa da, olmasa da, belə nəzərə çarpır ki, Cabir ibn Abdullah Ənsarinin həmin gün tabein böyüklərindən biri ilə Kərbəla şəhidinin məzarı başında olması şübhəsizdir. Kufədə yaşamış bu insanın adı bəzi mənbələrdə Ətiyyə,¹ bəzi mənbələrdə isə Əta² kimi göstərilmişdir.

Hüseyn eşqinin maqnit cazibəsi Ərbəindən başlayıb, Cabir ibn Abdullahı Mədinədən Kərbəlaya gətirib. Bu maqnit uzun əsrlərdən sonra bu gün bizim qəlblərimizdədir. Kərbəla eşqi Əhli-beyti

¹ Bəşərə əl-Mustafa, s 124-126; Bihar əl-ənvər, c 65, s 130-131.

² Bihar əl-ənvər, c 98, s 329.

tanıyan hər kəsin qəlbində həmişə yaşayacaq. Və bu, həmin gündən başlamışdır.

Cabir ibn Abdullah erkən İslam çağının mücahidlərindən, Bədr döyüşünün iştirakçılarındandır.¹ Yəni hələ İmam Hüseyn (ə) dünyaya gəlməzdən öncə Peyğəmbərin (s) yanında vuruşmuşdur. O, Hüseyn ibn Əlinin (ə) uşaqlığını, böyüməsini öz gözləri ilə görmüşdür. Şübhəsiz ki, Peyğəmbərin (s) onu necə qucağına götürdüyünü, gözlərindən öpdüyünü, öz əli ilə ona xörək və su verdiyini dəfələrlə görmüşdür. Yəqin ki, öz qulaqları ilə Peyğəmbərdən (s) eşitmişdi ki, Həsən və Hüseyn cənnət gənclərinin ağalarıdır.²

İmam Hüseyn (ə) Peyğəmbərdən (s) sonra - xəlifələrin və Əmirəlmömininin (ə) dövründə Mədinə və Kufədə Cabir ibn Abdullah Ənsarinin gözləri önündə olmuşdur.

¹ Əl-Tarix əl-kəbir, c 2, s 207; İxtiyar Mərifə əl-rical, c 1, s 205-208.

² Əl-Möcm əl-kəbir, c 2, s 39; Şərh əl-əxbar, c 3, s 76; Bihar əl-envar, c 27, s 119.

Cabir Hüseyin ibn Əlinin (ə) şəhid ediləcəyini eşitmişdi. Bilirdi ki, Peyğəmbərin (s) canının parçasını susuz öldürəcəklər. O, Mədinədən yola düşmüş, Kufədə Ətiyyə ona qoşulmuşdur. Ətiyyə deyir ki, Cabir Fəratın sahilinə gedib qüsl verdi, təmiz ağ paltar geyinib asta addımlarla, hörmətlə İmam Hüseyinin (ə) məzarına yaxınlaşdı.

Mənim gördüyüm hədisdə deyilir ki, məzara çatanda üç dəfə ucadan dedi: "Allahu-əkbər! Allahu-əkbər! Allahu-əkbər!" Peyğəmbərin (s) və Zəhranın (ə) canının parçasının azğın quldurlar əlində belə məzlumcasına şəhadətə qovuşduğunu görəndə təkbir deyir. Sonra deyir ki, İmam Hüseyinin (ə) qəbri başında özündən getdi, huşunu itirdi. Sonra nə baş verdiyini bilmirik. Ancaq hədisdə deyilir ki, özünə gələndən sonra İmam Hüseyinlə (ə) danışmağa başladı.¹

Biz də bu gün qəlbimizin dərinliklərindən deyirik: "Salam olsun sənə ey Əbu Abdullah!

¹ Bihar əl-ənvar, c 98, s 329.

Salam olsun Şəhid Hüseynə! Sənin şəhadətin, cihadın, müqavimətin İslamı rəvnəqləndirdi, Peyğəmbərin (s) dininə yeni can bağışladı". Əgər bu şəhadət olmasaydı, Peyğəmbərin (s) dinindən heç nə qalmazdı. Bu gün bizim qəblərimiz də Hüseyn ibn Əliyə (ə), o altıbucaqlı qəbrə eşqlə doludur. Biz uzaqda olsaq da, İmam Hüseynin (ə) xatirəsi ilə, ona eşqlə danışıırıq. Biz özümüzlə əhd etmişik ki, Hüseynin (ə) xatirəsini, adını və yolunu heç zaman həyatımızdan çıxarmayaq. Bütün dünya şüaləri, hətta bütün azadlıqsevər insanlar Hüseyn ibn Əliyə (ə) qarşı belə hisslər keçirirlər.

Xülasə:

Cabir ibn Abdullah Ənsari ilə Ətiyyə Ərbəin günü Kərbəla şəhidinin məzarı üstə gəldilər.

Ərbəin Hüseyn (ə) ziyarətinə eşq cazibəsinin başlanğıcıdır.

Cabir ibn Abdullah Ənsari İmam Hüseynin (ə) şəxsiyyətinin necə əzəmətli olduğunu bildirdi.

Peyğəmbərin (s) canının parçasının məzlumcasına şəhadət xəbəri Cabiri Mədinədən Kərbəlaya gətirmişdi.

Cabir İmam Hüseyinin (ə) məzarı başında çox mütəəssir olub huşunu itirdi.

İmam Hüseyinin (ə) müqavimət və şəhadəti İslama yeni can verdi.

Biz əhd etmişik ki, İmam Hüseyinin (ə) adını və xatirəsini heç vaxt unutmayaq.

16 Fevral 2009

Kərbəla mesajının yayılması

Ərbəin Kərbəla hadisəsində bir başlanğıc idi. Bu böyük faciədən, o məhdud mühitdə həyata keçən misilsiz fədakarlıqdan sonra əsirlər mesajı çatdırmalı, həzrət Zeynəblə İmam Səccadın (ə) ifşaedici və maarifləndirici çıxışları güclü bir media kimi düşüncəni, hadisəni və məqsədi geniş miqyasda yaymalı idi. Və yaydı da.

Aşuradan sonrakı ölüm sükutu

Repressiyanın xüsusiyyəti belədir ki, xalq başa düşdüyü məsələlərə praktik reaksiya vermək imkanına, cəsarətinə malik olmur. Əvvəla zülm və istibdad xalqın həqiqətləri dərk etməsinə imkan vermir, xalq dərk etdikdə də ona əməl etməyə qoymur. Kufədə, Şamda, yollarda çoxları Zeynəb-Kübranın, İmam Səccadın (ə) dilindən və ya əsirlərin görkəmindən çox şeyi başa düşürdü, ancaq zülm, istibdad və repressiya rejimi önündə

reaksiya verməyə kim cürət edərdi?! Bu, bir düyün kimi möminlərin boğazında qalmışdı.

Ərbəin - qorxu mühitinin sonu

Bu düyünə Ərbəin günü ilk iynə sancıldı. İlk hərəkət Ərbəində Kərbəlada baş tutdu.

Mərhum Seyid ibn Tavus və digər alimlər yazmışlar ki, əsir karvanı, yəni həzrət Zeynəb və digərləri Ərbəində Kərbəlaya gələndə orada təkcə Cabir ibn Ənsari və Ətiyyə Ovfi yox idi, Bəni-Haşim qəbiləsindən bir qrup adam şəhidlər ağasının başına toplaşmışdı. Zeynəb-Kübranı onlar qarşıladılar.¹ Bəlkə də Zeynəbin Kərbəlaya getməyə ısrarından ibarət bu ilahi siyasət oradakı kiçik, ancaq mənalı toplantıya görə idi. Bəziləri əsirlərin Ərbəin gününə qədər Kərbəlaya qayıtmalarını qeyri-mümkün bilirlər.² Lakin mərhum Şəhid Ayətullah Qazinin geniş bir

¹ Lühuf, s 114.

² Bihar əl-ənvar, c 98, s 334.

yazısı var,¹ orada bunun mümkünlüyünü isbat edir.

Hər halda, qədim alimlərin sözlərində olan budur ki, əsirlər Kərbəlaya gələndə Ətiyyə Ovfı, Cabir ibn Abdullah və Bəni-Haşimdən bir qrup adam oradaydı. Bu, şəhadətlə həyata keçməli olan məqsədin reallaşmasına bir nümunədir; yəni bu düşüncənin genişlənməsi və xalqın cəsarətlənməsi. Təvvabin (tövbə edənlər) macərəsi da buradan əmələ gəldi. Təvvabin qiyamı yatırılsa da,² qısa fasilədən sonra Muxtarın və digər Kufə qəhrəmanlarının qiyamı baş verdi,³ nəticədə zalım və xəbis Bəni-Üməyyə rejimi devrildi. Düzdür, ondan sonra Mərvanilər sülaləsi gəldi,⁴ amma mübarizə davam etdi və yol açıldı.

¹ Təhqiq dər bareye əvvəlin Ərbəine-Seyyidüş-şühəda.

² Əl-Təbabət əl-kübra, s 509-510.

³ Əl-Əxbar əl-tival, s 288-308; Əmali Tusi, s 240-245; Bihar əl-anvar, c 45, s 332-338.

⁴ Əl-Əxbar əl-tival, s 281-285; əl-İxtisas, s 131.

Ərbəinin xüsusiyyəti belədir; Ərbəində ifşaçılıq da var, əməl də var, ifşaedici məqsədlərin reallaşması da.

Xülasə:

Aşura mesajı həzrət Zeynəbin və İmam Səccadın (ə) ifşaedici çıxışları vasitəsilə yayıldı.

Repressiya xalqın maariflənməsinin və əməli reaksiya verməsinin qarşısını alır.

Bir ehtimalla görə, Əhli-beyt birinci Ərbəində Kərbəlaya gəlmişdir.

Ərbəin Aşura düşüncəsinin genişlənməsinin və xalqın cəsarətlənməsinin başlanğıcıdır.

Təvvabin və Muxtar qiyamları və nəticədə Bəni-Üməyyənin süqutu Ərbəindən başladı.

Ərbəində ifşaçılıq və ifşaedici məqsədlərin reallaşması var.

Üçüncü fəsil:

Ərbəin ziyarətnaməsinin şərhı

12 Sentyabr 1990

Qiyamın məqsəd və fəlsəfəsi

Ərbəin günündə oxunan İmam Hüseyin (ə) ziyarətnaməsində çox dərin məzmunlu bir cümlə var: "Bəndələrini cəhalətdən xilas etmək üçün qanını Sənin yolunda verdi".¹

Hüseyin ibn Əlinin (ə) fədakarlığının fəlsəfəsi bu cümlədə bəyan olunmuşdur. Ziyarətnaməni oxuyanda Allah-Taalaya deyirik ki, Sənin bəndən Hüseyin öz qanını hədiyyə etdi ki, xalqı cəhalətdən xilas etsin. Görün bu cümlə nə qədər məzmunlu və mütərəqqidir!

Məsələ bundan ibarətdir ki, bəşəriyyət həmişə şeytanların hədəfindədir. Böyük və kiçik şeytanlar öz məqsədlərinə nail olmaqdan ötrü həmişə insanları, xalqları qurban vermişlər. Bunu tarixdə, zalım şahların həyatında oxumusunuz, dünyanın bugünkü vəziyyətini və supergüclərin siyasətini də görürsünüz. Bəşər şeytanların

¹ Təhziib əl-əhkam, c 6, s 113; Bihar əl-ənvar, c 98, s 331.

hiyləsinə hədəfidir. Bəşərə kömək etmək, Allah bəndələrinə yardım əli uzatmaq lazımdır ki, özlərini cəhalətdən, azğınlıqdan xilas etsinlər.

Bəşəriyyətə bu xilas əlini kim uzada bilər? Nəfsdən, tamahdan, ehtirasdan yapışmış adamlar uzada bilməzlər, çünki özləri yollarını azmışlar. Egoist və xudpəsənd olanlar bəşəri xilas edə bilməzlər. Gərək kimsə peyda olub hamını xilas etsin. Ya da Allahın lütfü ilə iradələri güclənsin və özlərini azad etsinlər. Özündən keçə, ehtirasdan, xudpəsəndlikdən, egoistlikdən, tamahkarlıqdan, paxıllıqdan, xəsislikdən və digər problemlərdən uzaq dura bilən bir adam bəşəriyyət yolunda şam yandıra bilər.

Xülasə:

İmam Hüseyinin (ə) qiyamının fəlsəfəsi xalqı cəhalət və azğınlıqdan xilas etməkdir.

Bəşəriyyət daim böyük və kiçik şeytanların hədəfində olduğuna görə saleh insanların köməyinə ehtiyacıdır.

Nəfs əsirlərinin azğınlığı onlara bəşəriyyəti xilas etmək imkanı vermir.

14 Aprel 2000

Ərbəin ziyarətnaməsinin bir hissəsinin şərh

İmam Hüseyin (ə) Ərbəin ziyarətnaməsində bir cümlə var, ziyarətnamə və duaların bir çox cümlələri kimi, olduqca məzmunlu və diqqətəlayiqdir. Bu gün Tasua günü olduğuna görə birinci xütbədə İmam Hüseyin (ə) qiyamına aid həmin cümlə barədə danışacağam. O cümlə budur: "Qanını Sənin yolunda bağışladı".

Bu, ziyarətnamədir, ancaq ilk hissələri duadır. İnsan Allah-Taalaya deyir ki, Hüseyin ibn Əli (ə) öz canını, qanını Sənin yolunda verdi ki, bəndələrini cəhalət və azğınlıqdan irəli gələn çaşqınlıqdan xilas etsin.¹

Bu, məsələnin bir tərəfi; yəni qiyam edən tərəf Hüseyin ibn Əlidir. Digər tərəf isə bundan sonra bəyan olunur. Deyilir ki, qarşı tərəf dünya həyatına aldanan, maddi

¹ Misbah əl-mütəhəccid, s 788; Bihar əl-ənvar, c 98, s 331.

dünyanın, dünya gözəlliklərinin, nəfs ehtiraslarının məşğul etdiyi insanlardır. Onlar Allah-Taalanın hər bir insan üçün ayırdığı payı, yəni dünya və axirət xoşbəxtliyini çox dəyərsiz qiymətə satmışlar. Hüseyin (ə) hərəkətinin xülasəsi budur.

Bu ifadələrdən başa düşülür ki, Hüseyin hərəkəti, əslində, hər ikisi düzgün olan iki baxışla nəzərə alınmalıdır. Bu iki baxış birlikdə hərəkətin əzəmətli cəhətlərini göstərir.

Bir baxış Hüseyin ibn Əlinin (ə) zahiri hərəkətidir: zalım, azğın, qəddar və fəsad dolu Yezid rejimi əleyhinə hərəkət. Lakin məsələnin məğzi daha böyük hərəkətdir və ikinci baxış onu göstərir. Bu, insan cəhaləti və xarlığı əleyhinə mübarizədir.

İmam Hüseyin (ə) Yezidə qarşı mübarizə aparsa da, onun geniş tarixi mübarizəsi qısaömürlü və dəyərsiz Yezidə qarşı deyil, insan cəhalətinə, azğınlığına, zəbunluğuna qarşıdır. İmam Hüseyin (ə) bunlara qarşı mübarizə aparır.

İmam Hüseyin (ə) hərəkatının xülasəsi

Əgər İmam Hüseyin (ə) hərəkatını bir neçə sətirdə xülasə etmək istəsək, belə deməliyik: Bəşəriyyət zülm, cəhalət və ayrışdırıcılıq içində idi. Dünyanın o zamankı böyük dövlətlərində – İran və Romada xalqdan olmayan zadəganlar, məntiqsiz xəncər, cəhalət və fəsad hökm sürürdü. Ərəbistan yarımadası kimi kiçik yerlərdə isə vəziyyət daha pis idi və ümumilikdə, cahiliyyət dünyanı bürümüşdü.

İslam nurunun parlaması

İslam nuru Allah elçisinin vasitəsilə, ilahi yardımla və xalqın yorulmaz mübarizəsi sayəsində əvvəlcə Ərəbistan yarımadasını işıqlandıra bildi, sonra tədricən genişləndi və hər yeri əhatə etdi. Peyğəmbər (s) dünyadan köçəndə onun qurduğu dövlət tarix boyu bütün bəşəriyyətə örnək ola bilərdi. Əgər həmin istiqamətdə davam etsəydi, şübhəsiz,

tarix dəyişilərdi; yəni əsrlər sonra İmam Mehдинin (ə) zühuru ilə yaranacaq vəziyyət onda yaranardı. Ədalət, paklıq, düzgünlük, bilik və sevgi dolu dünya İmam Mehдинin (ə) dövründəki dünyadır. Bəşərin həyatı da oradan başlayacaq. Bu dünyadakı əsl insan həyatı İmam Mehдинin (ə) zühurundan sonrakı dönəmə aiddir. Allah bilir ki, bəşər orada hansı zirvələrə yüksələcək.

Bu baxımdan, Peyğəmbərin (s) qurduğu sistem davam etsəydi, elə o dövənlərdə tarixin yolu dəyişilərdi, amma bu, bəzi səbəblərdən baş tutmadı.

Peyğəmbər dövlətinin xüsusiyyətləri

Peyğəmbər (s) dövləti zülmə deyil, ədalətə dayanırdı; onda şirkin və düşüncə təfriqəsinin yerinə tövhid və Allah-Taalanın müqəddəs zatına bəndəlik vardı; cəhalət yerinə elm və biliyə söykənirdi; insanların bir-birinə qarşı kin bəsləməsi yox, məhəbbət, dostluq, yoldaşlıq vardı; yəni zahiri və daxili baxımdan gözəl bir dövlət idi. Bu dövlətdə

yetişən insan təqvalı, iffətli, elmlı, ayıq, aktiv və enerjili olur.

İslam cəmiyyətində irticanın başlanması

Əlli il ötəndən sonra isə vəziyyət dəyişdi. İslamın adı qaldı, amma əslində, İslam deyildi. Ədalətli hökumət yerinə yenə zalım hökumət iş başına gəldi, bərabərlik və qardaşlığın yerini ayrışçılıq və təbəqələrarası məsafə tutdu, bilik yox, cəhalət hakim oldu. Bu əlliillik dövəndə aşağı düşdükcə belə hallara yüzlərlə nümunə tapmaq olar. Tədqiqatçılar bunu araşdırırlar.

İmamət şahlığa çevrildi. İmamətin mahiyyəti şahlıqla ziddiyyət təşkil edir. İmamət mənəvi liderlik, xalqla emosional və etiqadi bağlılıqdır. Şahlıq isə zorla, hiylə ilə, heç bir mənəvi və inanc əlaqəsi olmadan hakimiyyət sürməkdir. Bunlar bir-biri ilə qarşı-qarşıya dayanır. İmamət ümmətin arasında ümmət üçün və yaxşılıq

istişamətində bir hərəkətdir. Şahlıq isə xalqın maraqlarına zidd, xüsusi təbəqələrin xeyrinə olan qüdrətli hökmranlıqdır, hakim qrupun daha da varlanması və ləzzət alması üçündür.

Biz İmam Hüseyinin (ə) qiyamı zamanı ikincini görürük. Yəni hakimiyət başına keçmiş Yezidin nə xalqla əlaqəsi vardı, nə elmi, nə təqvası, nə imanını, nə Allah yolunda cihad təcrübəsi, nə zərrə qədər İslam mənəviyyəti, nə mömin davranışı, nə də müdrik sözü. Onun heç bir xüsusiyyəti Peyğəmbərə (s) bənzəmirdi.¹

İmam Hüseyinin (ə) qiyamı

Belə bir şəraitdə Peyğəmbərin (s) yerində oturmalı imam olan² Hüseyin ibn Əli (ə) üçün qiyam imkanı yarandı.

Məsələnin zahirinə baxsaq, bu qiyam Yezidin fəsad dolu anti-xalq rejiminə qarşı

¹ Ənsab əl-əşraf, c 5, s 286-288; Müruc əl-zəhəb, c 3, s 67-68; əl-Əğani, c 17, s 192.

² Kəmələddin, s 256-285.

qiyamdır; əslində isə İslam dəyərləri, elm, iman və ləyaqət üçün, xalqın fəsaddan, xarlıqdan, cəhalətdən xilas olması üçündür.

Qiyamın məqsədi

Mədinədən gedəndə qardaşı Məhəmməd ibn Hənəfiyyəyə, əslində isə bütün tarixə müraciətində bildirdi ki, mən təkəbbürlü, zülmkar və fəsad törədən halda, güc naminə qiyam etmirəm. Mənim məqsədim yalnız Peyğəmbərin (s) ümmətini islah etməkdir.¹ Mən görürəm ki, Peyğəmbər (s) ümmətinin vəziyyəti dəyişmişdir, yanlış istiqamətə, süquta doğru gedir. Bunlara qarşı mübarizə məqsədilə qiyam edirəm.

¹ Bihar əl-ənvar, c 44, s 329.

Hakimiyyət, yoxsa şəhadət

İmam Hüseyin (ə) mübarizəsi iki müsbət nəticədən birinə nail olacaqdı. Bir nəticə bu idi ki, Yezid rejiminə qalib gəlib hakimiyyəti xalqın başından vuranlardan, xalqın taleyini məhv edənlərdən alacaq və düzgün yoluna qaytaracaqdı. Əgər bu, baş tutsaydı, əlbəttə, tarixin yolu dəyişilərdi.

İkinci nəticə bu idi ki, İmam Hüseyin (ə) hər hansı səbəbdən siyasi və hərbi qələbəyə nail ola bilməyəcəkdi. Bu zaman artıq dillə deyil, qanla, məzlumluqla, tarixin heç zaman unutmayaacağı bir yolla öz sözünü ortaya qoyacaqdı. İmam Hüseyin (ə) belə də etdi.

İmandan dəm vuranlar İmam Hüseyinlə (ə) fərqli şəkildə davransaydılar, birincisi baş tutar və İmam Hüseyin (ə) dünya və axirət işlərini yoluna qoyardı. Lakin səhlənkarlıq etdilər. Onların niyə və necə səhlənkarlıq etmələri çox geniş mövzudur. Mən bir neçə il öncə "Aparıcı təbəqə və ümumi kütlə" başlığı altında bu barədə danışmışam; yəni kimlər səhlənkarlıq etdilər, günahkarlar kimlər idi,

necə və harada səhlənkarlıq etdilər və s. Hər halda, səhlənkarlıq edildi və birinci məqsəd əldə olunmadı. Lakin ikinci məqsədə nail olundu. Bu elə bir şeydir ki, heç bir güc onu İmam Hüseyndən (ə) ala bilməzdi: şəhadətə sarı getmək, özünün və əzizlərinin canından keçmək, düşmənin bütün əzəmətindən böyük olan fədakarlıq göstərmək!

İmam Hüseynin (ə) günbəgün parlaması

Bu parlaq günəş İslam dünyasında günbəgün daha çox nur saçıb bəşəriyyəti işıqlandırır.

Bu gün dünyanın qərəzsiz ziyalı və mütəfəkkirləri İslam tarixini mütaliə edərkən İmam Hüseynin (ə) şəhadəti ilə rastlaşdıqda qarşısında baş əyirlər. İslamla tanışlığı olmayanlar, ancaq azadlıq, ədalət, ləyaqət, uca insani dəyərləri başa düşənlər bu gözlə baxırlar, İmam Hüseyin (ə) azadlıqsevərlikdə, ədalətsevərlikdə, pis işlərə, insan cəhəlinə

və xarlığına qarşı mübarizədə onların da imamıdır.

Bəşəriyyətin bugünkü problemlərinin kökü

Bu gün bəşəriyyətin siyasi, hərbi, iqtisadi və digər problemlərinin kökü ya cəhalətə gedib çıxır, ya da xarlığa. Yəni ya lazım olanı bilmirlər, ya da bilirlər, ancaq özlərini ucuz satırlar, xarlığa, aşağılığa razı olurlar. Hədislərə əsasən, İmam Səccad (ə) və Əmirəlmöminin (ə) belə buyurmuşlar: "Varlığınızın dəyəri yalnız cənnətdir, onu ucuz satmayın".¹ Yəni insan özünü cənnətdən əskik bir şeyə satsa, aldanmışdır. Əgər ruhun zəbunluğu, aşağılığı bahasına bütün dünyanı da versələr, azdır.

Dünyada pul və güc sahiblərinə təslim olanlar, bu xarlığı qəbul edən alimlər, siyasətçilər, ziyalılar, ictimai xadimlər öz dəyərlərini tanımamış, özlərini satmışlar.

¹ Nəhcül-bəlağə, hikmət: 456; Tühəf əl-üqul, s 391; Bihar əl-envar, c 75, s 303.

Dünyanın bir çox siyasətçiləri özlərini satmışlar. Ləyaqət və heysiyyət yalnız insanın taxtda, vəzifədə oturmasında deyil. Bəzən bir adam şah taxtında oturub təkəbbürlə əmr verir, ancaq eyni zamanda xardır, başqa bir güc mərkəzinə əsirdir, öz nəfsinə əsirdir. Dünyanın bugünkü siyasi əsirləri əsasən güc mərkəzlərinin əsiridirlər. İmam Hüseyn (ə) insanları bu xarlıqdan xilas etmək istəyirdi.

Peyğəmbərin təvazökarlığı və başucalığı

Peyğəmbər (s) insanların önündə qullar kimi xörək yeyir, qullar kimi otururdu, zadəganlar kimi yox.¹

Peyğəmbər (s) zadəgan ailədən idi,² lakin xalqla rəftarı təvazökarcasına idi; onlara hörmət edirdi, onların qarşısında lovğalanmırdı. Bir işarəsi, bir baxışı isə

¹ Əl-Məhasin, c 2, s 456; Bihar əl-ənvar, c 16, s 255.

² Ənsab əl-əşraf, c 1, s 64; əl-Hidayə əl-kübra, s 175; Bihar əl-ənvar, c 15, s 344.

ozamankı imperatorların canına lərzə salırdı. İzzət və ucalıq budur.

İmamət ilahi başucalığını ərməğan edən sistemdir. İmam elm və bilik öyrədir, dostluğu, mehribanlığı yayır, İslamın və müsəlmanların əzəmətini qoruyur. Şahlıq və zalım reim isə bunun əks tərəfidir.

Bu gün dünyanın bir çox ölkələrində hakimiyyət başçılarının adı padşah deyil, amma əslində, padşahdırlar; adları sultan deyil, demokratiyanın zahiri cəhətləri görünür, amma əslində şahlıq var; xalqla düşmən, başları üstündəki gücə qarşı isə zəlif durumdadırlar. Hətta böyük və qüdrətli bir ölkənin siyasi başçıları da öz növbəsində transmilli şirkətlərin, gizli beynəlxalq şəbəkələrin, mafiya mərkəzlərinin və sionistlərin əlindədirlər, onların ürəkləri istəyən formada danışmağa, mövqe seçməyə məcburdurlar. Şahlıq belədir. Zirvədə xarlıq və zəbunluq olduqda aşağılarda da olacaq. İmam Hüseyin (ə) buna qarşı qiyam etdi.

Mənəviyyat, başucalıqı və bəndəlik

İmam Hüseyin (ə) Mədinədən hərəkət etdiyi gündən Kərbəlada şəhid olduğu günə qədərki rəftarında eyni mənəviyyat, başucalıqı, eyni zamanda Allah qarşısında mütləq təslimçilik və bəndəlik vardı. Bütün mərhələlərdə beləydi. Ona yüzlərlə, bəlkə minlərlə məktub yazıb, "Biz sənin tərəfdarlarıyıq, səni sevirik, Kufədə səni gözləyirik"¹ deyəndə qürurlanmadı, "Ölüm Adəm övladı üçün gənc qız boynundakı boyunbağıya bənzəyir"² deyib ölümdən danışdı. Demədi ki, belə edərik, elə edərik; düşmənlərini hədələyib, dostlarını Kufədə yüksək vəzifələrlə tamahlandırmadı. Etiqad, bəndəlik və təvazökarlıqla yanaşı olan müsəlman hərəkəti o zaman baş verir ki, hamı əllərini ona sarı uzadıb hörmət bildirir.

¹ Tarix Təbəri, c 4, s 261-262; əl-Fütuh, c 5, s 27-29; əl-İrşad, c 2, s 36-38; Təzkirətül-xəvas, s 215; Bihar əl-ənvar, c 44, s 333-334.

² Müsir əl-əhzan, s 29; Kəşf əl-ğümmə, s 239; Bihar əl-ənvar, c 44, s 366.

Kərbəladada yüz nəfərdən az¹ bir qrupun otuz min² quldur tərəfindən mühasirəyə alındığı, özünün və əzizlərinin təhdid olunduğu, qadınların və ailəsinin əsirliklə hədələndiyi gün də bu Allah adamında, Allah bəndəsində, İslamın bu əziz şəxsiyyətində zərrə qədər də təşviş müşahidə olunmadı.

Kitablarda təkrar-təkrar yazıldığına əsasən, Aşura gününün hadisələrini nəql edən rəvayətçi deyir: "And olsun Allaha ki, məksur görmədim".³ "Məksur" - başına qəm-qüssə ələnən, uşağı ölən, dostları məhv olan, sərvəti əlindən çıxan və bütün bəlalara düçar olan şəxsdir. Rəvayətçi deyir ki, mən dörd tərəfdən müsibət içərisində olan heç kəsi Hüseyin ibn Əli (ə) kimi möhkəm görmədim. İnsan döyüş meydanlarında, ictimai və siyasi işlərdə müxtəlif adamlarla rastlaşır. Bəzi

¹ Əl-Fütuh, c 5, s 101; əl-İrşad, c 2, s 95; Bihar əl-ənvar, c 45, s 4.

² Əmali Səduq, s 547; Ümdə əl-talib, s 192; Bihar əl-ənvar, c 44, s 298.

³ Tarix Təbəri, c 4, s 345; əl-İrşad, c 2, s 111; Bihar əl-ənvar, c 45, s 50.

şəxslər müxtəlif qəmlərə düçar olmuşlar. Rəvayətçi deyir ki, belə bir halda və bütün bu müsibətlərdə olan heç kimi Hüseyin ibn Əli (ə) qədər şad, qərarlı, əzmkar, iradəli və Allaha təvəkkül edən görmədim. Bu, sözügedən ilahi izzətdir. Bu cərəyanı İmam Hüseyin (ə) tarixdə yaratdı və bəşər anladı ki, belə bir hökumət və cəmiyyət üçün mübarizə aparmalıdır; elə bir cəmiyyət ki, onda insan aşağılığı, əsarət və ayrışmışlıq olmasın. Hamı belə bir cəmiyyət üçün çalışmalıdır.

Aşura mesajını yaşatmaq

Əgər İmam Hüseyinin (ə) sözünü yaşadıırıqsa, adını uca tuturuqsa, əgər bu hərəkəti tarixdə böyük insani hadisə adlandırır və dəyərləndiririksə, ondan ötrüdür ki, bu hadisə bizə hərəkət edib irəliləməkdə, İmam Hüseyinin (ə) yolu ilə getməkdə və o məqsədlərə çatmaqda kömək edəcək. İran xalqı inşaallah buna nail olacaq. İmam Hüseyinin (ə) adını Allah uca tutmuş, Kərbəla hadisəsini tarixdə yaşatmışdır. "Biz

uca tuturuq" cümləsinin mənası bu deyil ki, bunu biz edirik. Xeyr, bu hadisə dünyanın müxtəlif amillərinin zəiflədib məhv edə bilməyəcəyi qədər əzəmətlidir.

Ailəsinin İmam Hüseyinlə getməsinin fəlsəfəsi

Bu gün Tasua, sabah isə Aşura günüdür. Aşura günü həmin əzəmətli və böyük hadisənin zirvəsidir. Hüseyin ibn Əli (ə) Kərbəlaya müharibə dəm-dəsgahı ilə getməmişdi. Döyüşə getmək istəyənə əsgər lazımdır, lakin İmam Hüseyin (ə) öz ailəsini, övladlarını aparmışdı.¹ Bu o deməkdir ki, burada tarix boyu insanların duyğularına xitab edəcək və işin əzəmətini göstərəcək bir hadisə baş verməlidir.

İmam Hüseyin (ə) bilir ki, düşmən alçaq və rəzildir. Görür ki, onunla döyüşə gələnlər dəyərsiz bir mükafat qarşılığında belə böyük

¹ Əl-Əxbar əl-tival, s 228; Rövzə əl-vaizin, s 172; Bihar əl-envar, c 44, s 326.

cinayətə razı olan Kufə quldurlarıdır.¹ O, ailəsinin, övladının başına nə gələcəyini bilir. Lakin eyni zamanda təslim olmur, yolundan dönmür, öz mövqeyində israrla dayanır. Bəllidir ki, bu yol çox mühüm, bu iş çox böyükdür.

Xülasə:

Aşura qarşıdurmasında iki cəbhə vardı:

1. Haqq cəbhəsi – yəni bəndələri cəhalətdən xilas etmək üçün ayağa qalxmış tərəf;

2. Dünya həyatına aldanan və özünü ucuz satan batil cəbhə.

Hüseyn (ə) hərəkətinin zahiri zalım Yezid rejimi əleyhinə, məğzi isə tarix boyu insan cəhalətinə, xarlığına qarşı böyük mübarizədir.

Hüseyn (ə) hərəkətinin xülasəsi aşağıdakılardan ibarətdir:

¹ Məqtəl Xarəzmi, c 1, s 343-344; Təzkirətül-xəvas, s 228; Bihar əl-ənvar, c 45, s 59-60.

1. İslam dinindən öncə bəşəriyyət zülm, cəhalət və ayrışeçkilik içində idi;

2. Həzrət Məhəmmədin (s) peyğəmbərliyi ilə İslam nuru əvvəlcə Ərəbistan yarımadasını işıqlandırdı, sonra tədricən ətrafa yayıldı;

3. Peyğəmbər (s) dünyadan köçəndə tövhid, ədalət, elm və sevgi təməlləri üzərində qurulmuş bir hökumət vardı, tarix boyu bütün bəşəriyyətə örnək ola bilərdi;

4. Əlli il ərzində irtica yarandı: İslamın adı qaldı, əslində isə yenə cahiliyyət hakim oldu;

5. Peyğəmbərin (s) həqiqi canişini İslam cəmiyyətinin islahı naminə qiyam etdi. Bu qiyam zahirdə zalım Yezid rejimi əleyhinə, əslində isə İslam dəyərləri üçün, tarix boyu xalqları fəsaddan, cəhalətdən və xarlıqdan xilas etmək üçün həyata keçdi.

Qiyamın məqsədi Peyğəmbər (s) cəmiyyətində yaranmış irticaya qarşı mübarizə idi.

Məzlumluq və şəhadət tarixin unutmayaçağı bir dildir, imamın ideallarını

daim yaşayacaq bir cərəyan kimi ortaya qoyur.

Aparıcı şəxslərin və onların ardınca ümumi kütlənin passivliyi imamın zahiri məğlubiyyətinə səbəb oldu.

Aşura bəhslərində “Aparıcı təbəqə və ümumi kütlə” mövzusu buna görədir ki, kimlər necə və nə üçün səhlənkarlıq etdilər.

Şəhadətin böyüklüyü düşmənin zahiri əzəmətini məhv etməsindədir.

İmam Hüseyin (ə) dinindən asılı olmayaraq, bütün azadlıqsevər və ədalətsevərlərin imamıdır.

İmam Hüseyin (ə) bəşəriyyəti cəhalət və xarlıqdan xilas etmək və insanları başa salmaq istəyirdi ki, onların dəyəri yalnız cənnətdir.

Peyğəmbərin (s) xalqla davranışı təvazökarcasına, dövrün imperatorları ilə isə qüdrətli idi.

Şahlıq və zalım rejim imamətin ziddidir.

Bugünkü bəzi hökumətlərin, siyasətçilərin davranışı xalq qarşısında

təkəbbürlü, böyük güclər qarşısında isə rəzilcəsinədir.

İmam Hüseyin (ə) məktubların çoxluğuna qürrələnmədi.

İmam Hüseyin (ə) misilsiz Kərbəla qürbətində zərrə qədər də təşvişə düşmədi.

İmam Hüseyin (ə) Aşuranın qəm-qüssəsi içində ilahi izzətlə aşıb-daşdı.

İmam Hüseyin (ə) tarixin mübarizə simvoludur.

Aşuranın xatirəsi cəmiyyətin hidayətinə səbəb olur.

Kərbəlada tarix boyu insanların duyğularına xitab edəcək hadisə baş verməli idi.

13. Hairi, Məali əl-Sibtəyn, Şərif Rəzi, Qum, 1419h.q.
14. Xəsibi, əl-Hidayə əl-kübra, Müəssisə əl-Bəlağ, Beyrut, 1991.
15. İbn Əbdül-Birr, əl-İstiab, Dar əl-Ceyl, Beyrut, 1992.
16. İbn Əbdü Rəbbih Andalusı, əl-Əqd əl-fərid, Dar əl-Kutub əl-elmiyyə, Beyrut, 1404 h.q.
17. İbn Əbî Əl-Kətib, Dar əl-Feyz, Beyrut, Nəcəf, 1961.
19. İbn Əsakir, Tarix Mədinə Dəməşq, Dar əl-Fikr, Beyrut, 1414h.q.
20. İbn Əsəm Kufi, əl-Fütuh, Dar əl-Əzva, Beyrut, 1411h.q.
21. İbn Qövluyə, Kamil əl-ziyarat, Nəşr əl-fəqahə, Qum, 1417h.q.
22. İbn Qüteybə Dinəvəri, əl-Əxbar əl-tival, Dar İhya əl-kutub əl-ərəbi, Qahirə, 1960.
23. İbn Nəma Hilli, Müsir əl-əhzan, Heydəriyyə, Nəcəf, 1950.
24. İbn Səd, əl-Təbəqat əl-kübra, Dar əl-Kutub əl-elmiyyə, Beyrut, 1990.
25. İbn Şəhr Aşub, Mənaqib Ali-Əbi Talib, Heydəriyyə, Nəcəf, 1956.

26. İbn Şöbə Hərrani, Tühəf əl-üqul, Nəşre-İslami, Qum, 1404h.q.
27. İbn Teyfur, Bəlağat əl-nisa, Məktəbə bəsirəti, Qum.
28. İrbəli, Kəşf əl-ğummə, Dar əl-Əzva, Beyrut, 1985.
29. Qazi Nöman, Şərh əl-əxbar, Nəşre-islami, Qum, 1414h.q.
30. Qurtubi, Silə Tarix-Təbəri, Ələmi, Beyrut.
31. Kuleyni, əl-Kafi, Dar əl-Kutub əl-islamiyyə, Tehran, 1363h.ş.
32. Məhəmməd ibn Əli Təbəri, Bəşarə əl-Mustafa, Müəssisəyə-nəşre-islami, Qum, 1420h.q.
33. Məclisi, Bihar əl-ənvar, Əl-Vəfa, Beyrut, 1983.
34. Məclisi, Cild əl-şüvəh, 1323h, Dar əl-hicrə, Qum, 1409h.q.
35. Məclisi, Cild əl-şüvəh, 1323h, Dar əl-hicrə, Qum, 1409h.q.
36. Möhsün ibn Kəramə, Tənbih əl-qafilin, Mərkəz əl-Qədir, 2000.
37. Müfid, əl-İxşis, Dar əl-Müfid, Beyrut, 1993.
38. Müfid, Məsarif Şiə, Dar əl-Müfid, Beyrut, 1993.
39. Müfid, Məsarif Şiə, Dar əl-Müfid, Beyrut, 1993.
40. Müqərrəm, Məqtəl Müqərrəm, Ali-Əli, Qum, 1424h.q.

41. Nəqdi, Zeynəb əl-Kübra, İntişarat əl-məktəbə əl-Heydəriyyə.
42. Rəzi, Nəhcül-bəlağə, Dar əl-Zəxair, Qum, 1412h.q.
43. Seyid ibn Tavus, İqbal əl-əmal, Məktəb əl-elam əl-islami, Qum, 1414h.q.
44. Seyid ibn Tavus, əl-Lühuf, Ənvar əl-huda, Qum, 1417h.q.
45. Səduq, əl-Əmali, Müəssiseye-Besət, Qum, 1417h.q.
46. Səduq, Kəmaləddin, Nəşre-islami, Qum, 1405h.q.
47. Səduq, Savab əl-əmal, Şərif Rəzi, Qum, 1368h.ş.
48. Sibti ibn Cövzi, Təzkirətül-xəvas, Müəssisə Əhli-beyt, Beyrut, 1401h.q.
49. Şüştəri, Qamus əl-rical, Nəşre-islami, Qum, 1419h.q.
50. Təbərani, əl-Möcmə əl-kəbir, Dar İhya əl-turas əl-ərəbi.
51. Tusi, İxtiyar Mərifə əl-rical, Alul-beyt, Qum, 1404h.q.
52. Təbəri, Tərixi-Əlmi, Beyrut, 1983, Nəcəf, 1966.
53. Təbəri, Tərixi-Əlmi, Dar əl-Səqafə, Nəcəf, 1966.
54. Tusi, əl-Əmali, Dar əl-Səqafə, Qum, 1414h.q.

55. Tusi, Misbah əl-mütəhəccid, Müəssisə Fiqh əl-Şiə, Beyrut, 1991.
56. Tusi, Rical əl-Tusi, Nəşre-islami, Qum, 1415h.q.
57. Tusi, Təhziḅ əl-əhkam, Dar əl-kutub əl-islamiyyə, Tehran, 1364h.ş.
58. Yəqubi, Təriḅ Yəqubi, Dər Sədir, Beyrut, 1980.